

Årsredovisning 2018

KPA AB

KPA
PENSION

Tre fördelar med KPA Pension

Vi är det förvalda alternativet

KPA Pension är det förvalda alternativet inom de kommunala pensionsavtalen AKAP-KL, KAP-KL och PA-KFS. Arbetsgivarna och fackförbunden har bestämt att vi ska förvalta tjänstepensionen om den anställda inte gör ett annat val.

Vi har riktigt låga avgifter

Vi har marknadens lägsta avgift på traditionell pensionsförsäkring för anställda i kommuner och regioner. Det betyder att varje kund får mer pengar i pension. Avgifterna spelar en stor roll för hur stor den framtida pensionen blir.

Vi investerar enbart etiskt

Vi förvaltar tryggt och etiskt våra kunders pensionspengar. Det är viktigt med en god pension men inte på bekostnad av andra. Genom goda investeringar kan vi förändra framtiden och verka för en hållbar utveckling. Dessutom har vi fått utmärkelsen Sustainable Brand Index sju år i rad, Skandinavians största undersökning av hållbara varumärken.

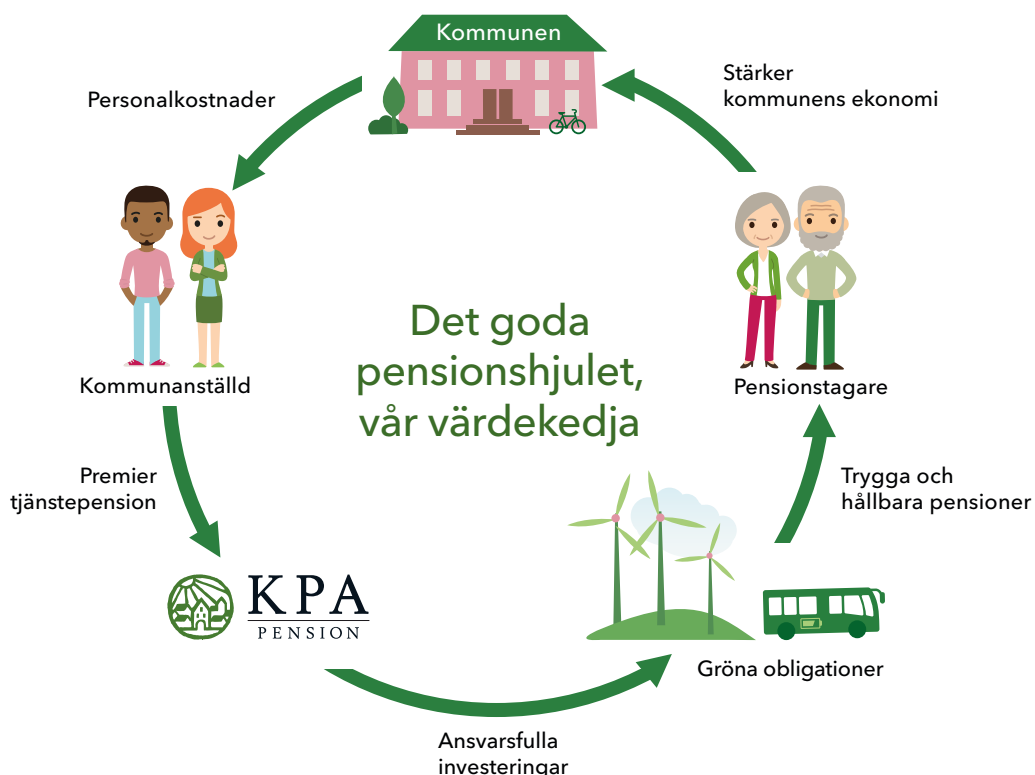
Innehåll

Sidan

Pensionsbolaget för kommuner och regioner	4
Året som gått i siffror	7
Förvaltningsberättelse	9
Finansiella rapporter moderföretaget och koncernen	25
Noter	31
Underskrifter	53
Definitioner och begrepp	54

Pensionsbolaget för kommuner och regioner

KPA Pension är pensionsbolaget för kommun- och regionanställda. Vår historia sträcker sig ända tillbaka till 1922 då vi startade som en gemensam pensionskassa för elva städer. Idag är vi ett modernt pensionsbolag som förenar god avkastning, låga avgifter med ett aktivt hållbarhetsarbete i alla delar i värdekedjan.

De anställdas pensionsbolag

Idag sparar cirka 1,8 miljoner anställda i kommuner och regioner till sin tjänstepension hos oss. Vi förvaltar mer än 185 miljarder kronor, pengar som ska ge trygga och hållbara pensioner till bland annat lärare, sjuksköterskor, förskollärare, renhållningsarbetare och många andra som är anställda i kommuner, regioner och kommunala bolag.

Arbetsgivarnas pensionsbolag

Vi hjälper merparten av Sveriges kommuner, regioner samt ett stort antal kommunala bolag med pensionsadministration, försäkring och rådgivning. I vårt utbud finns förmedlingstjänst, beräkning och utbetalning av olika pensionsförmåner, förmånsbestämd försäkring samt beräkning och prognos av pensions-skuld. Den kollektivavtalade tjänstegrupplivförsäkringen på det kommunala området omfattar drygt en miljon arbetstagare. Dessutom kan vi erbjuda en mängd tilläggstjänster inom vår konsult- och kurs-verksamhet.

Samhälle

KPA Pension har en viktig roll i samhället. Dels för att vi förvaltar och betalar ut pensioner, dels också genom att vi kan påverka med våra investeringar. Vi har de senaste tre åren satsat 10 miljarder kronor i gröna obligationer. Det är pengar som direkt går tillbaka till samhället genom gröna projekt som till exempel cykelbanor, grön infrastruktur, förnyelsebar energi och hållbart byggande.

KPA Pension anser också att kunskap kring arbetsmarknad och pension behöver göras tillgänglig för alla. Även de som saknar erfarenhet från den svenska arbetsmarknaden. Vi ser det som vårt ansvar att utbilda och informera anställda i kommuner och regioner i frågor som handlar om pension.

Klimat- och miljö

Vår egen verksamhet ska ha så liten påverkan som möjligt. Vi vill uppnå klimatneutralitet och därför kompenserar vi dubbelt för alla de utsläpp vi själva orsakar. Ett viktigt bidrag är vår digitaliseringsprocess där minskad pappersförbrukning står i fokus. Digitaliseringen möjliggör också resfria möten. Men den största skillnaden kan vi skapa genom våra investeringar. Det är viktigt med en god pension men aldrig på bekostnad av andra. Genom bra och hållbara investeringar kan vi bidra till den nödvändiga omställningen.

Det förvalda alternativet

KPA Pension är det förvalda alternativet inom pensionsavtalen AKAP-KL, KAP-KL och PA-KFS. Fackförbund och arbetsgivare har bestämt att vi ska förvalta tjänstepensionen om den anställda inte gör ett annat val, och att pengarna investeras i en traditionell pensionsförsäkring med garanterat belopp och återbetalningsskydd.

Riktigt låga avgifter

Vi har marknadens lägsta avgift på traditionell pensionsförsäkring för anställda i kommuner och regioner. Det betyder att varje kund får mer pengar i pension eftersom avgifterna spelar en stor roll för hur stor den framtida pensionen blir. Under året genomförde vi en avgiftssänkning för traditionell försäkring i avtalsområdena AKAP-KL och KAP-KL. Den rörliga avgiften sänktes från 0,15 procent till 0,11 procent.

Organisationsförändringar 2018

Under 2018 genomförde KPA Pension en omorganisation av hållbarhetsarbetet, där vårt strategiska hållbarhetsarbete läggs under Folksamgruppens koncerngemensamma avdelning Kapitalförvaltning och hållbarhet. Hållbarhetsfrågorna är en av KPA Pensions viktigaste utmaningar inför framtiden. För att förstärka arbetet ytterligare ligger nu alla avdelningar som arbetar med hållbarhetsfrågor samlade organisatoriskt.

Vår vision

Våra kunder ska känna sig trygga i en hållbar värld.

Vår affärsidé

KPA Pension erbjuder kollektivavtalad tjänstepension till kommunsektorn. Vi kombinerar trygga pensioner med etiska placeringar.

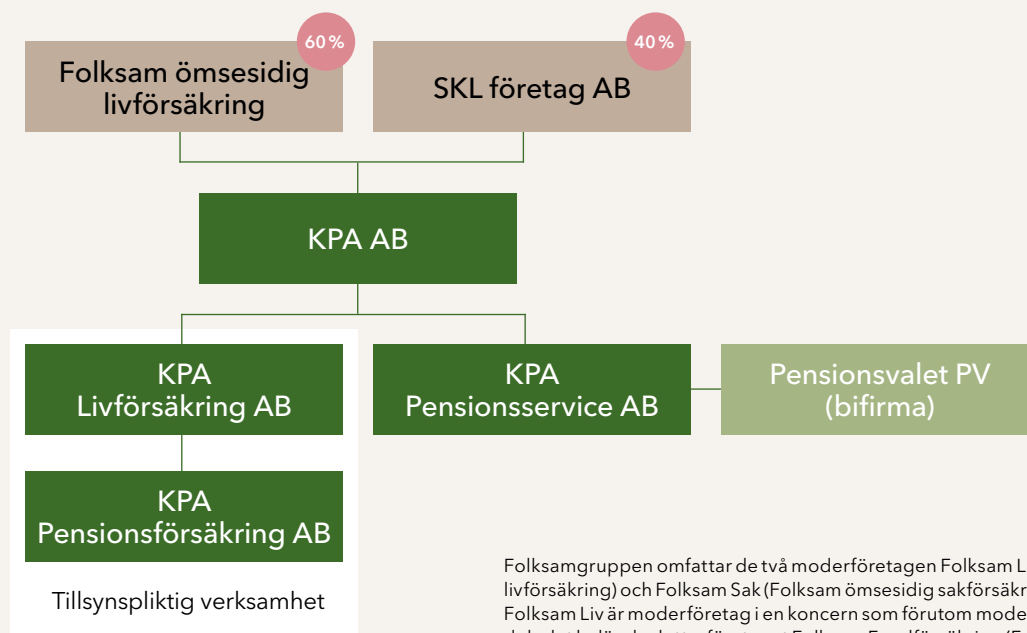
Vårt övergripande mål

Varumärket ska vara det mest kända i målgrupperna kommun- och regionanställda samt arbetsgivare inom kommunal sektor.

Våra ägare

KPA Pension är ett företag inom Folksamgruppen. Vi ägs till 60 procent av Folksam och till 40 procent av SKL, Sveriges Kommuner och Landsting. Vårt huvudkontor ligger i Stockholm, men vi har också verksamhet i Sundsvall. Vi har ingen verksamhet utanför landets gränser.

Folksamgruppen omfattar de två moderföretagen Folksam Liv (Folksam ömsesidig livförsäkring) och Folksam Sak (Folksam ömsesidig sakförsäkring) med dotterföretag. Folksam Liv är moderföretag i en koncern som förutom moderföretaget omfattar dels det helägda dotterföretaget Folksam Fondförsäkring (Folksam Fondförsäkringsaktiebolag), dels delägda företag som bolagen inom KPA Pension, som ägs till 60 procent, och Folksam LO Pension (Folksam LO Fondförsäkringsaktiebolag), som ägs till 51 procent.

KPA Pension omfattar KPA AB, KPA Livförsäkring AB, KPA Pensionsförsäkring AB och KPA Pensionservice AB. KPA Pensionsförsäkring drivs, liksom sitt moderföretag KPA Livförsäkring, enligt ömsesidiga principer. Företagen får inte dela ut vinst och konsolideras inte. Allt överskott återförs till försäkringstagarna. Samtliga KPA-företag bedriver verksamhet under det gemensamma varumärket KPA Pension.

Våra kunder ska känna sig trygga
i en hållbar värld

Året som gått i siffror

200 %

Vi kompenserar våra koldioxidutsläpp med det dubbla genom Vi-skogen.

Tar hand om tjänstepensionen åt närmare

2 miljoner kunder

7:e året i rad

utses vi till pensionsbranschens mest hållbara varumärke i Sustainable Brand Index.

Solvens 165 %

Avser KPA Pensionsförsäkring AB

10 miljarder

kronor i gröna obligationer, sedan starten 2016.

Vi har röstat på

34 bolagsstämmor

Vi investerar inte i bolag vars intäkter från kol överstiger

30 %

Investerar

200 miljoner kronor

i grönt äldreboende i Vellinge.

92 %

nöjda arbetsgivare inom kommuner och regioner.

Kvinnor har **29 %**
lägre pension än män, därför
jobbar vi för ett jämställt arbetsliv.

185 miljarder

kronor i förvaltad kapital.

20 000 ex

av nya boken "Välkommen till jobbet!"
av Annika Creutzer.

0,11 %

i rörlig avgift för traditionell försäkring
AKAP-KL och KAP-KL, lägst bland jämförbara bolag.

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören (vd) för KPA AB, med organisationsnummer 556527-7182, avger härmed årsredovisningen för 2018 vilket är företagets 24:e verksamhetsår. Styrelsen har sitt säte i Stockholm.

Ägarförhållanden och koncernstruktur

KPA AB ägs till 60 procent av Folksam ömsesidig livförsäkring (502006-1585), (Folksam Liv), och till 40 procent av Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, genom SKL Företag AB (556117-7535). KPA-koncernen består av moderföretaget KPA AB och dotterföretaget KPA Pensionservice AB (556569-1077), (KPA Pensionservice), med bifirman Pensionsvalet PV.

KPA AB äger också dotterföretaget KPA Livförsäkring AB (publ) (502010-3502), (KPA Livförsäkring), som i sin tur äger KPA Pensionsförsäkring AB (publ) (516401-6544), (KPA Pensionsförsäkring). KPA Livförsäkring och KPA Pensionsförsäkring är icke vinstutdelande försäkringsföretag som drivs enligt ömsesidiga principer. Det överskott som uppkommer i företagen tillfaller försäkringstagarna. KPA Pensionsförsäkring och KPA Livförsäkring konsolideras därför inte i koncernredovisningen i enlighet med ÅRL 7:5. Samtliga KPA-företag har säte i Stockholm.

Samverkan med dotterföretag sker inom bland annat distribution, administration och kapitalförvaltning för att nå stordriftsfördelar till nytta för kunderna. Ytterligare upplysningar om dotterföretag, närstående och deras relationer finns i not 24 Upplysningar om närstående.

Verksamhet

Samtliga KPA-företag bedriver verksamhet under det gemensamma varumärket KPA Pension och erbjuder traditionell pensionsförsäkring, fondförsäkring, livförsäkring, pensionsadministration, valcentral och kapitalförvaltning med hållbar inriktning. KPA AB är moderföretag och verksamheten består i att äga och förvalta koncernens dotterföretag.

Väsentliga händelser under året

KPA AB:s verksamhet består i att äga och förvalta koncernens dotterföretag. Inga väsentliga händelser har under året inträffat med avseende på nämnda verksamhet. För KPA Pension som helhet kan följande väsentliga händelser belysas:

- Tillsammans med Folksam investerade KPA Pensionsförsäkring en miljard kronor i en obligation för att bidra till byggandet av ett hållbart Stockholm.
- Under året har flertalet investeringar gjorts som sammantaget innebar att KPA Pension under året passerade målet att äga mer än tio miljarder kronor i gröna obligationer.
- I januari 2018 sänkte KPA Pensionsförsäkring avgifterna med 25 procent för den premiebestämda traditionella försäkringen för tjänstepensionsavtalen AKAP-KL och KAP-KL för förvaltning av kommun- och regionanställdas tjänstepensioner.
- Under 2018 har återigen 33 kommuner med kommunförbund valt dotterföretaget KPA Pensionservice som leverantör för administration av pensioner. Det nya avtalet gäller från den 1 december 2018 till och med den 31 mars 2022. Andra kommuner som under året gjorde samma val var Uppsala, Region Jönköping, Borås och Eskilstuna.
- För sjunde året i rad toppade KPA Pension listan över pensionsbranschens mest hållbara varumärken i försäkringsbranschens Sustainable Brand Index (SBI).
- Under våren 2018 lämnade Mats Hägglund KPA Pensions ledningsgrupp och Daniel Ejderberg, chef IT KPA Liv och Pension, ersatte från och med den 15 juni 2018 Camilla Ankelstam.

För mer information kring väsentliga händelser i dotterföretag som inte konsolideras, se årsredovisning KPA Pensionsförsäkring AB samt årsredovisning KPA Livförsäkring AB. Årsredovisningarna finns på www.kpa.se.

Ekonomisk översikt

Koncernen

KPA AB upprättar koncernredovisning från och med 2014. Anledningen är att Folksam Liv 2014 omklassificerade sitt innehav i KPA AB från att vara ett dotterföretag till att vara ett intresseföretag i samband med förstagångstillämpning av IFRS 10. KPA Pensions-tjänst AB likviderades under 2017 och ingår därför inte längre i koncernen.

Dotterföretaget KPA Pensionsservice bedriver pensionsadministrativa samt konsultativa tjänster till kommuner, regioner (tidigare landsting) och kommunala företag. Företagets resultat efter finansiella poster uppgick till -12 381 (42 084) tusen kronor. Förändringen från föregående år beror till största delen på att företaget investerar i en strategisk förflyttning mot ett modernare systemstöd och högre grad av automatisering. KPA Pensionsservice resultat efter skatt uppgick till 14 088 (30 655) tusen kronor.

Årets resultat för koncernen uppgick till -9 478 (4 788) tusen kronor där resultat efter finansiella poster uppgick till -11 949 (5 849) tusen kronor

Moderföretaget

KPA AB bedriver ingen affärsverksamhet utan verksamheten består i att äga och förvalta koncernens dotterföretag. Resultatet i KPA AB består av licensintäkter, företagets egna förvaltningskostnader samt finansiella poster.

Moderföretagets resultat efter finansiella poster uppgick till 34 806 (-36 236) tusen kronor. Ökning av resultatet i moderföretaget är som följd av utdelning från dotterföretag på 34 373 tusen kronor och engångskostnaderna på 36 800 tusen kronor för Skvalberget under 2017. Både intäkter och kostnader har minskat drastiskt under året på grund av att KPA AB sedan mars 2017 inte längre är inköpsföretag till KPA företagen. Inköpen sker istället genom KPA Pensionsförsäkring. Årets resultat för KPA AB uppgick till 28 448 (-26 788) tusen kronor.

Hållbarhetsupplysningar

KPA Pension förvaltar kundernas pensionspengar tryggt och etiskt. Sedan 1998 arbetar KPA Pension för en hållbar framtid genom att ta ett aktivt ansvar för människa och miljö. Hållbarhetsarbetet utgår ifrån KPA Pensions vision att kunderna ska känna sig trygga i en hållbar värld och i deras önskemål om en trygg och hållbar pension. För att leva upp till visionen, arbetar KPA Pension med etiska placeringar, ställer krav på leverantörer och försöker leva som man lär i den egna verksamheten.

KPA Pensions etiska placeringskriterier utgår grunden för alla investeringar. Det innebär att KPA Pension påverkar de bolag som de investerar i att ta ett större ansvar för mänskliga rättigheter, anti-korruption och miljö. KPA Pension utesluter också verksamheter som inte stödjer visionen. Därför investerar KPA Pension inte i bolag som framställer vapen, tobak, alkohol, kommersiellt spel eller pornografi. KPA Pension gör också i allt större utsträckning investeringar som tydligt styr mot en hållbar utveckling. Investeringar i gröna obligationer, där medel utlånas till projekt som är öronmärkta till miljö- och klimatanpassade projekt, är ett tydligt exempel på det.

Hållbarhetsarbetet ställer också krav på företagets egen verksamhet. KPA Pension är miljöcertifierat enligt ISO 14001 sedan 1998 och arbetar medvetet med att minimera den egna miljöpåverkan, att skapa en bra arbetsmiljö för alla anställda och att stödja olika sociala engagemang i samhället. Det systematiska miljöarbetet har gjort att koldioxidavtrycket är på väg att halveras jämfört med 1998 och sedan 2003 är verksamheten koldioxidneutral.

KPA Pension har några utvalda samarbetspartners inom ramen för hållbarhetsarbetet. KPA Pension stödjer vissa projekt och organisationer med pengar och engagemang. Sedan fler år tillbaka koldioxidkompenserar KPA Pension genom att plantera träd med hjälp av Vi-skogen som har sina planteringar i länderna kring Victoriasjön i Afrika.

KPA Pension är också ansluten till ett antal samarbetsorganisationer och det innebär att KPA Pension väljer att följa deras riktlinjer när kundernas pengar placeras. KPA Pension är anslutet till Global Compact, Principles for Responsible Investments (PRI), Carbon Disclosure Project, Diversity Charter, Sweden Green Building Council samt Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD).

2017 beslutade KPA Pension att implementera TCFD:s ramverk. Ramverket ska stödja företagens strävan efter att ge kvalitativ hållbarhetsinformation till exempelvis finanssektorn, tillsynsmyndigheter och andra intressenter. Kärnan i ramverket är att klimatrelaterade risker och möjligheter ska hanteras som andra finansiella och strategiska frågor. Dessutom syftar ramverket till att bidra till en mer transparent rapportering. Ramverket tydliggör även styrelse- och ledningsansvar för dessa frågor och att det ingår i företagets strategiska planering.

Viktiga händelser 2018 avseende hållbarhet

Under 2018 har KPA Pension påbörjat ett arbete med att implementera TCFD. I ett första skede har arbetet fokuserat på att få en bättre förståelse för klimatrelaterade risker och möjligheter för två tillgångsslag, aktier och specialplaceringar. Arbetet med att implementera TCFD kan man läsa mer om i KPA Pensions separata TCFD-rapport. TCFD är ett bra verktyg för företag att få upp ögonen för klimatfrågan och att det kan bidra till mer hållbara affärsmodeller. På årets bolagsstämmor valde därför KPA Pension att ha klimatförändringarna som fokusområde. Klimatförändringarna kommer att påverka företagen, och det är därför viktigt med initiativ som TCFD eftersom de tydliggör att företagen måste titta på hur ett förändrat klimat kan komma att påverka deras verksamhet. Årets fråga till företagen handlade just om de planerade att följa och implementera ramverket för TCFD. Alla frågor och svar kan återfinnas i bolagsstämmorapporten för KPA Pension.

Under året har KPA Pension fortsatt att minska klimatexponeringen i investeringarna. Mätning och publicering av KPA Pensions koldioxidavtryck sker årligen sedan 2014. KPA Pension har under 2018 investerat 4,2 miljarder kronor i gröna obligationer. Sedan första investeringen 2016 har KPA Pension investerat totalt 10,6 miljarder kronor i gröna obligationer.

2018 följde KPA Pension upp fjolårets kommuntörn genom att göra strategiska och hållbara placeringar i kommunerna. Att återinvestera kundernas pensionspengar i gröna projekt hos kommunerna ger KPA Pension möjlighet att vara med i omställningen till ett hållbart samhälle och samtidigt ge en trygg pension till kunderna. Omställningen till ett hållbart samhälle, driver också till mål 11, Hållbara städer

och samhällen, som är ett av KPA Pensions fokusmål i Agenda 2030.

För sjunde året i rad blev KPA Pension 2018 det mest hållbara varumärket i pensionsbranschen, enligt Sustainable Brand Index.

KPA Pension beslutade under 2018 att flytta tjänsten som hållbarhetschef till den koncerngemensamma funktionen Kapitalförvaltning. Att samla alla resurser för hållbarhetsarbetet ger KPA Pension goda förutsättningar att skapa en ännu effektivare organisation som gynnar affären och varumärket.

För närmare upplysningar om KPA Pensions hållbarhetsarbete hänvisas till KPA Pensions Hållbarhetsredovisning 2018 (www.kpa.se). På webbplatsen finns också bolagsstämmorapporten som redovisar de frågor som KPA Pension har lyft på bolagsstämmor under året.

Medarbetare

KPA-företagen ingår i Folksamgruppen som tillämpar tillikaanställning vilket innebär att personalen är anställd i flera företag inom gruppen. I Folksam med dotterföretag arbetar cirka 4 000 medarbetare på olika företag och orter i Sverige. Varje medarbetare är organisatoriskt placerad på ett kostnadsställe. På kostnadsställen som tillhör KPA Pension finns det cirka 100 medarbetare. Folksamgruppen har en gemensam HR-funktion som ger stöd i kompetensförsörjningen för samtliga företag inom gruppen.

KPA Pension ska vara en attraktiv arbetsplats med kända och konkurrenskraftiga erbjudanden till nuvarande och framtida medarbetare. I 2018 års medarbetarundersökning låg totalindex på en fortsatt hög nivå, 79 (81) procent positiva svar i genomsnitt och 81 (84) procent svarar att de gärna eller mycket gärna vill arbeta kvar i KPA Pension framöver.

KPA Pension ska ha miljöer med processer, informationsstöd och teknik som stödjer effektivitet och legala krav och som dessutom främjar god hälsa och motivation. I samband med KPA Pensions flytt till aktivitetsbaserat kontor har chefer och medarbetare fått stöd i att utveckla arbetssätt och arbetsmiljö samt förebygga arbetsmiljörisker. För att minska stress och främja effektivt samarbete har medarbetarna utbildats i workflow. Ett arbete för att HBTQ-certifiera KPA Pension har startat och beräknas bli klart under 2019.

Under året har stödet till chefer för att göra tydligare riskbedömningar av arbetsmiljörisker förstärkts

och tydligare rutiner och stöd för dokumentation av det systematiska arbetsmiljöarbetet har införts. Dessutom infördes att samtliga medarbetare ska ha mål och aktiviteter i sin individuella målplan som särskilt ska stödja minskade sjuktal och ökat välmående.

KPA Pensions sjuktal för helåret 2018 uppgår till 4,1 procent, vilket är något högre jämfört med föregående års utfall på 3,9 procent (rullande 12 månader).

Kompetensutveckling

För att ha pensionsbranschens mest nöjda kunder ska KPA Pension ha chefer och ledare som genom ett strategiskt och coachande förhållningssätt tar ansvar för kompetensförsörjning och rätt prestation. KPA Pensions medarbetare ska bidra till en kultur där gemensamt ansvar tas för kontinuerlig utveckling, samarbete och lärande. KPA Pension arbetar löpande med kompetensutveckling för att säkerställa regulatoriska kunskaps- och kompetenskrav. Inom kollektivavtalad tjänstepension har ett antal utbildningar tagits fram och implementerats.

Löner, ersättningar och övriga villkor

KPA Pension är genom medlemskapet i Arbetsgivarföreningen KFO bundet av kollektivavtal om löner och allmänna anställningsvillkor. Enligt KPA Pensions ersättningspolicy ska lönerna vara individuella och differentierade, motivera goda prestationer och önskvärda beteenden samt bidra till ett sunt risktagande som ligger i linje med ägarnas och kundernas förväntningar. KPA Pension har, med undantag för Folksamgruppens belöningsprogram, inga rörliga ersättningar eftersom de kan medföra ett överdrivet risktagande. Vad gäller jämställda löner inom KPA-företagen låg skillnaden i medellön mellan kvinnliga och manliga medarbetare på cirka 20 (14) procent för 2018. Vid en nedbrytning på likvärdiga arbeten låg löneskillnaden på cirka 5 (6) procent.

Medarbetare inom KPA Pension omfattas av Folksamgruppens belöningsprogram, som syftar till att synliggöra och sätta fokus på de övergripande affärsstrategierna och målen. Belöningsprogrammet omfattar samtliga medarbetare inom Folksamgruppens verksamhet utom Folksams vd, koncernledning, vd och vice vd i dotterföretagen samt chefen för internrevision i Folksam Sak respektive Folksam Liv. Utfall från belöningsprogrammet betalas inte ut som konstant ersättning utan avsätts i en pensionsförsäkring.

Belöningsprogrammet kan falla ut med 0 kronor upp till maximalt 20 000 kronor per medarbetare, beroende på grad av måluppfyllelse.

Medelantal anställda samt löner och ersättningar, med särskild specifikation på ersättningar till ledande befattningshavare, redovisas i not 25.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Hantering av risker är en naturlig del av KPA AB:s verksamhet. Risker och incidenter rapporteras löpande till företagets ledning. Risker hanteras och kontrolleras på ett strukturerat sätt, både i ett kort och ett långt tidsperspektiv. KPA AB har inga egentliga affärsrisker i och med att ingen affärsverksamhet bedrivs i företaget. Däremot finns det risker kopplade till regelverksförändringar som kan påverka mervärdesskatten i koncernen. Det finns även risker kopplade till den likvidhantering som sker i och med att företaget samordnar pensionsutbetalningar åt KPA Pensionsservice och KPA Pensionsförsäkring.

Företagets finansiella riskexponering bedöms vara låg. KPA AB har betydande fordringar vars återvinningsbarhet är beroende av motpartens betalningsförmåga. Företaget har därmed viss exponering mot kreditrisker. Detta hanteras genom att kreditbedömningar görs för potentiella kunder. Företaget är också exponerat för likviditetsrisker genom sina kortfristiga skulder. Detta innebär en risk att företaget och koncernen inte har likvida medel att betala skulderna i takt med att de förfaller till betalning. Löpande uppföljning och planering görs av likviditeten.

De mest väsentliga affärsriskerna för dotterföretaget KPA Pensionsservice är kopplade till företagets förmåga att bibehålla och teckna nya affärsavtal. Intäkterna i KPA Pensionsservice är beroende av antalet administrerade avtal. Avtalen är konkurrensutsatta och föremål för löpande upphandling. KPA Pensionsservice verksamhet är på grund av stora transaktionsvolymerna exponerad mot främst operativa risker i form av processrelaterade och systemmässiga risker. De största osäkerhetsfaktorerna kopplade till operativa riskerna är den kontinuerliga utvecklingen av administrationssystemet och övrig systemmiljö. Utvecklingen drivs på dels av nya regelverk och dels utifrån kunders krav och förväntningar.

Framtida utveckling

Förändringar i den finansiella marknaden, digitalisering, hållbarhet och genomgripande regelverksförändringar påverkar KPA AB och dess dotterföretag. Omvärlden förändras i allt snabbare takt och med den förändras även företagen inom KPA Pension. KPA Pension påverkas i stor utsträckning av de beslut kring regelverk som fattas inom EU och nationellt rörande tjänstepensioner, pensionssystemet samt frågor som rör hållbarhet och klimat. Förändrade regleringar är ett område KPA Pension följer regelbundet och vissa regleringar är fortfarande oklara i hur de kommer att påverka branschen som helhet.

Digitalisering

Digitalisering och automatisering påverkar försäkrings- och pensionssparande på många sätt. Behov av nya sätt att kommunicera med kunderna, nya försäkringsbehov och affärsmodeller samt hanteringen av konkurrenter är några exempel. För att kunna erbjuda kostnadseffektiva och kvalitativa tjänster fortsätter satsningarna på digitala lösningar. Digitalisering innebär en möjlighet att förenkla tillvaron för kunderna. Företaget kommer i större utsträckning än tidigare

vidareutveckla digitala tjänster i nära samverkan med användarna av tjänsterna.

Hållbarhet

Hållbarhet är en viktig fråga för KPA Pensions kunder, kommuner, regioner (tidigare landsting), privat- och arbetsgivarkunder. Med utgångspunkt i FN:s hållbarhetsmål vill KPA Pension finnas med som en finansiell partner och visa den nytta pensionskapital kan göra samt att hållbarhet och god avkastning går hand i hand. Den globala uppvärmningen är en ödesfråga och innebär en stor utmaning som påverkar hela samhället. Enligt Parisavtalet ska den globala temperaturökningen hållas långt under två grader men målet är att den ska stanna på 1,5 grader. Kraven på finanssektorn kommer därmed att öka för att bidra till Parisavtalets målsättningar. Att KPA Pension lyckas med ett långsiktigt hållbarhetsarbete är avgörande för framtida utveckling då kraven på mätbarhet, transparens och standardiserad redovisning och rapportering ökar. Det ställs också högre krav på finansiella aktörer att redovisa vilka resultat företagen uppnår i sitt hållbarhetsarbete. Därför genomförs återkommande utbildningsinsatser och andra aktiviteter i syfte att stärka kunskapen inom hållbarhetsområdet för styrelser och medarbetare.

Femårsöversikt för koncernen

Tkr	2018	2017	2016	2015	2014
Nettoomsättning	224 421	277 111	469 972	502 653	488 737
Rörelseresultat	-6 953	7 404	7 022	23 063	1 035
Balansomslutning	1 579 196	1 177 355	1 171 101	1 146 941	1 113 674
Eget kapital	221 129	230 608	235 820	234 135	213 926

Femårsöversikt för moderföretaget

Tkr	2018	2017	2016	2015	2014
Nettoomsättning	6 063	74 588	400 116	413 690	410 262
Rörelseresultat	1 730	-35 651	1 316	1 161	-1 437
Balansomslutning	576 524	595 569	737 439	729 899	775 732
Eget kapital	173 459	145 011	181 799	183 932	181 308
Avkastning på sysselsatt kapital i %	11,5	-19,5	2,9	2,9	3,4
Avkastning på eget kapital i %	16,1	-16,3	0,9	2,1	4,2

Nyckeltalen finns förklarade på sista sidan i årsredovisningen, under rubriken Definitioner och begrepp.

Förslag till vinstdisposition

Till årsstämman förfogande står:	
- Balanserade vinstmedel	85 011 359
- Årets resultat	28 447 874
	113 459 233
Styrelsen föreslår stämman att dessa medel disponeras enligt följande:	
- i ny räkning balanseras	113 459 233
	113 459 233

Bolagsstyrningsrapport

God bolagsstyrning handlar om att säkerställa att företaget sköts hållbart, ansvarsfullt och så effektivt som möjligt (enligt svensk kod för bolagsstyrning, Koden). Bolagsstyrning inom KPA AB utgår från lagstiftning, främst aktiebolagslagen. För försäkringsföretagen inom KPA Pension gäller försäkringsrörelselagen samt Finansinspektionens författningssamling i form av föreskrifter och allmänna råd.

Försäkringsföretag omfattas av regler på EU-nivå som exempelvis Solvens II-förordning och de implementerande tekniska standarder som EU-kommisionen antagit, samt de riktlinjer som den europeiska tillsynsmyndigheten EIOPA beslutat. Solvens II-direktivet är ett europeiskt regelverk för försäkringsföretag som syftar till att skapa en enhetlig europeisk försäkringsmarknad med ökat skydd för försäkringstagare. Reglerna trädde i kraft 2016 och tillämpas av dotterföretaget KPA Livförsäkring. KPA Pensionsförsäkring är däremot ett försäkringsföretag som bedriver tjänstepensionsverksamhet som, i avvaktan på den kommande regleringen av tjänstepensionsverksamhet, valt att tillämpa övergångsregler istället för Solvens II-reglering. Övergångsreglerna innebär huvudsakligen att de försäkringsföretag som bedriver tjänstepensionsverksamhet ska, som huvudregel, fortsätta att tillämpa de äldre bestämmelser om rörelse, tillsyn och ingripande, som gällde under 2015, och de nya Solvens II-bestämmelserna om företagsstyrning.

För verksamheten gäller också interna regelverk som, i tillämpliga delar, omfattar såväl styrelseledamöter som anställda. Exempel på interna regelverk är bolagsordningen som anger verksamhetens ramar och ger en beskrivning av företaget samt arbetsordning för styrelsen, vilken bland annat tydliggör styrelsens respektive styrelseordförandens ansvar. Beslut om ändring av bolagsordningen sker på stämman. Ett beslut att ändra bolagsordningen är, i enlighet med aktiebolagslagen, giltigt om två tredjedelar av samtliga röstande förenat sig om det. Bland de viktigare interna reglerna kan även nämnas KPA Pensions Etiska riktlinjer som reglerar hur företrädare för KPA Pension uppträder i olika situationer.

Det är styrelsen som ytterst ansvarar för företagets organisation och för förvaltningen av dess angelägenheter. Det är styrelsen som ansvarar för företagets interna styrning och kontroll och som ansvarar för att det finns policyer och en organisation för det operativa arbetet kring detta.

Svensk kod för bolagsstyrning

Svensk kod för bolagsstyrning (Koden), senast reviderad den 1 december 2016, vänder sig i första hand till företag noterade på en reglerad marknad i Sverige. Koden bygger på principen ”följ eller förklara”. Företag som tillämpar koden kan avvika från enskilda regler, men ska då lämna förklaringar till avvikelserna.

Inom KPA Pension, där KPA AB är moderföretag, finns KPA Pensionsförsäkring som är det marknadsledande företaget inom det kommunala pensionsavtalet KAP-KL. Företaget har 1,7 miljoner kunder (försäkrade). Hos dessa finns självklart ett stort och berättigat intresse att veta hur företaget sköts. Det ligger också i KPA Pensions intresse och affärsidé att vara så öppna som möjligt mot de försäkrade och andra intressenter i gruppens företag. KPA Pension har därför valt att tillämpa koden främst för att tillgodose dessa intressen. Koden tillämpas för KPA AB och för KPA Pensionsförsäkring.

Avvikelser från bolagskoden och skäl för dessa

- Eftersom KPA AB endast har två ägare har kallelse till årsstämman inte offentliggjorts på hemsidan.
- Företagets revisorer granskar inte företagets halvårs- eller niomånadersrapport. Avvikelse från Kodens bestämmelser sker med hänsyn till att företaget inte är ett aktiemarknadsföretag och med syftet att begränsa kostnaderna för försäkringstagarna.

Bolagsstämma

KPA AB:s högsta beslutande organ är bolagsstämman vilken senast hölls den 18 maj 2018. På stämman läggs årsredovisning och revisionsberättelse för närmast föregående verksamhetsår fram tillsammans med lekmannarevisorernas rapport. Resultat-

och balansräkningar, samt disposition av företagets vinst eller förlust, fastställs. Stämman fattar beslut om ansvarsfrihet åt styrelseledamöter och vd. Stämman utser styrelsens ordinarie ledamöter vilka nomineras enligt bestämmelser i aktieägaravtal som ägarna ingått. Jens Henriksson valdes till styrelseordförande och Eva-Lena Micko till vice styrelseordförande för tiden fram till och med årsstämman 2019. Bolagsstämman utser även revisionsbolag och lekmannarevisorer. Revisionsbolagen Ernst & Young AB och KPMG AB utsågs till revisorer intill 2019 års årsstämma hållits.

Valberedning

Valberedningens uppgift är att bereda tillsättning av styrelse och revisor i företaget. Valberedningen ska, med beaktande av bolagsordningens bestämmelser och av stämman fastställd process för lämplighetsprovning, föreslå stämman val av styrelseledamöter och revisorer. Vidare ska valberedningen lämna stämman förslag på arvoden som ska utgå till styrelseledamöter och revisor. Vid årsstämman 2018 utsågs Anna-Karin Laurell och Lena Dahl till valberedning intill 2019 års årsstämma.

Styrelse

Styrelsen ansvarar för företagets övergripande organisation och förvaltningen av företagets angelägenheter inom de ramar som bolagsstämman och externa regelverk ger. Styrelsen fastställer årligen sin egen arbetsordning. Vid årsstämman 2018 omvaldes fem styrelseledamöter och en nyvaldes, Anna-Karin Laurell. Dessutom finns en arbetstagarrepresentant med två suppleanter i styrelsen. Enligt Svensk kod för bolagsstyrning ska majoriteten av de stämmovalda styrelseledamöterna vara oberoende i förhållande till företaget och företagsledningen. En majoritet av de bolagsstämmovalda ledamöterna anses vara oberoende. Enligt valberedningen uppfylls därför detta krav av företaget.

Styrelsens arbete 2018

För styrelsen gäller en strategisk dagordning som fastställs varje år i styrelsens arbetsordning. Enligt arbetsordningen som fastställdes vid konstituerande sammanträde den 18 maj 2018 ska styrelsen sammanträda minst fyra gånger per år. Vid varje sammanträde ska genomgång av föregående protokoll ske, öppna

frågor från tidigare sammanträden följas upp och vd:n lämna information om vad som skett i verksamheten sedan förra sammanträdet.

Följande ärenden ska behandlas årligen: fastställa styrelsens arbetsordning, i förekommande fall utse vd och vice vd, fastställa instruktion för vd, fastställa anställningsvillkor för vd och vice vd, fastställa anställningsvillkor för medlemmar i KPA Pensions företagsledning som inte är vd eller vice vd i KPA AB:s dotterföretag, i förekommande fall information om lönerevision för vd i dotterföretag och att utse aktiegarombud.

Styrelsen fastställer årligen affärsplan och budget. Rapportering sker av prognoser samt kvartals-, halvårs-, och helårsbokslut. Styrelsen behandlar bland annat finansrapporter, riskrapporter, compliance-rapporter, regelverksgenomgång, rapport avseende granskning av ersättningspolicyn och dess tillämpning, interna revisionsrapporter och extern revisionsrapport. Styrelsen fastställer revisionsplan för kommande år samt informeras om de av vd fastställda risk- och complianceplanerna för kommande år. Avrapportering sker av utlagd verksamhet. En styrelseutvärdering samt en utvärdering av vd genomförs årligen. Instruktioner och övriga regelverk ses över och fastställs regelbundet. Sammanträdesplan samt strategisk dagordning fastställs för kommande år.

Antal sammanträden

Under året hölls fyra styrelsemöten. Dessutom har styrelsen, mellan sammanträdena, fått skriftlig information bestående av finansiell information, pressmeddelanden, kundutskick med mera.

Utbildning av styrelseledamöter

En årlig introduktionsdag för nyvalda styrelseledamöter i var och ett av företagen inom Folksamgruppen ägde rum i oktober.

Styrelseseminarium

I november hölls det årliga gemensamma styrelseseminarier för ledamöterna i KPA AB, KPA Livförsäkring samt KPA Pensionsförsäkring. Temat för styrelseseminarier var strategiarbete med inriktning mot konkurrenskraft, arbetsgivaraffär och traditionell försäkring, samt vägval. Strategiarbetet genomfördes huvudsakligen genom gruppdiskussioner. Under seminariet hölls även en föreläsning inom omvärlds-

analys och en genomgång av systemplattformar. Under genomgången av systemplattformar lämnades en orientering i nuvarande systemlandskap och större frågeställningar framåt lyftes därvid fram.

Utvärdering av styrelsearbetet

Enligt Svensk kod för bolagsstyrning ska styrelsen årligen utvärdera styrelsearbetet för att utveckla dess arbetsformer och effektivitet. En sådan utvärdering har under året genomförts i form av en webbenkät. Resultatet rapporterades och diskuterades på styrelsemötet i mars 2018.

Ersättningsutskott

Styrelsen i KPA AB har beslutat att styrelsens ordförande, istället för ett ersättningsutskott, ska bereda frågorna och lämna förslag på ersättningar och andra anställningsvillkor för vd och andra ledande befattningshavare i företaget, inför beslut i styrelsen.

Revisionsutskott

Styrelsen i KPA AB har beslutat att, istället för ett revisionsutskott, styrelsen i dess helhet ska utföra de uppgifter som åligger ett revisionsutskott.

Uppgifter om styrelseledamöter valda vid stämman 2018

Jens Henriksson	Eva-Lena Micko
Styrelseordförande	Vice styrelseordförande
Invald 2013 Födelseår 1967 <i>Nuvarande yrke/uppdrag:</i> • Vd och koncernchef Folksam <i>Utbildning</i> • Fil. lic. nationalekonomi Stockholms Universitet 2012 • Civilekonom Lunds Universitet 1993 • Civilingenjör i elektroteknik och artificiell intelligens Lunds Tekniska högskola 1992 <i>Arbetslivserfarenhet:</i> • Vd och börschef NASDAQ OMX Stockholm AB • Swedbank, Global Head Bank Relations • Exekutiv direktör och styrelseledamot Internationella Valutafonden (IMF), Washington DC • Senior Policy Fellow, Bruegel, Bryssel • Statssekreterare, Planeringschef, Politiskt sakkunnig Finansdepartementet • Skribent Arbetet <i>Övriga uppdrag utanför Folksam:</i> • Styrelseledamot: KFO, Svensk Försäkring, Ellevio AB, ICMIF, National-ekonomiska föreningen, Stockholm Sustainable Finance Center, Lund University School of Economics and Management Advisory Board • Ledamot: Swedbanks valberedning, Stockholms Handelskammare förtroenderåd, SNS förtroenderåd, Saco:s chefsråd, Polhemsrådet <i>Övriga uppdrag inom Folksam:</i> • Vd Folksam Liv • Vd Folksam Sak	Invald 2015 Födelseår 1955 <i>Nuvarande yrke/uppdrag:</i> • Ordförande i Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) <i>Utbildning:</i> • Linköpings Universitet <i>Arbetslivserfarenhet:</i> • Kommunstyrelsens ordförande och kommunalråd Linköpings Kommun • Resultatenhetschef Linköpings kommun • Flyktingsamordnare Linköpings kommun • Informationssekreterare Linköpings kommun <i>Övriga uppdrag utanför Folksam:</i> • Styrelseordförande SKL • Ledamot verkställande utskottet Socialdemokraterna • Ordförande SKL Företag AB • Ledamot styrelsens arbetsutskott SKL • Ledamot i kommunalfullmäktige, Linköping <i>Övriga uppdrag inom Folksam:</i> -

Per Ardehed	Anders Knappe
Styrelseledamot	Styrelseledamot
Invalid 2016	Invalid 2007
Födelseår 1967	Födelseår 1955
<i>Nuvarande yrke/uppdrag:</i>	<i>Nuvarande yrke/uppdrag:</i>
• Chef Marknad och försäljning, Folksam • Ledamot Folksams ledningsgrupp	• 2:e vice ordförande SKL • Vice ordförande SKL Företag AB
<i>Utbildning:</i>	<i>Utbildning:</i>
• Naturvetenskaplig linje, Pildammsskolan, Malmö • Reservofficer, Artilleriets Officershögskola, Kristinehamn • Civilekonom, Lunds universitet • Chefsutvecklingsprogram, Ekonomihögskolan, Lunds universitet • Mil-programmet för erfarna chefer, Mil-institute	• Ekonom
<i>Arbetslivserfarenhet:</i>	<i>Arbetslivserfarenhet:</i>
• Projektanställd internkonsult, Folksam • Marknads- kundanalytiker, Folksam • Produktansvarig, Folksam • Affärscontroller, Folksam • Marknadsområdeschef, Folksam • Chef Verksamhetsområden, Folksam • Chef Försäljning, Folksam	• Försäljningschef RB Trading AB • Kommunalråd
<i>Övriga uppdrag utanför Folksam:</i>	<i>Övriga uppdrag utanför Folksam:</i>
-	• Ordförande Europarådets kongress för lokala och regionala myndigheter • Vice ordförande EU:s regionkommitté • Vice ordförande Europeiska kommunförbundet CEMR • Ordförande Karlstads kommunfullmäktige • Ordförande Visit Karlstad
<i>Övriga uppdrag inom Folksam:</i>	<i>Övriga uppdrag inom Folksam:</i>
-	• Styrelseordförande KPA Pensionsförsäkring • Ordförande i Risk- och kapital-utskottet, KPA Pensionsförsäkring

Anna-Karin Laurell	Vesna Jovic
Styrelseledamot	Styrelseledamot
Invalid 2018	Invalid 2017
Födelseår 1963	Födelseår 1961
<i>Nuvarande yrke/uppdrag:</i>	<i>Nuvarande yrke/uppdrag:</i>
• Chef Affärsområde Liv, Folksam • Ledamot Folksams ledningsgrupp	• Vd Sveriges kommuner och landsting
<i>Utbildning:</i>	<i>Utbildning:</i>
• Etnologi, Konstvetenskap, Litteraturvetenskap, Sociologi, Lunds universitet • American Art, University of Delaware • Ledarskapsprogram högre chefer, Forum Novare	• Socionom Högskolan Örebro
<i>Arbetslivserfarenhet:</i>	<i>Arbetslivserfarenhet:</i>
• Chef Affärsområde Privat, Folksam • Vd Bukowskis • Vd SalusAnsvar • Verksamhetschef Skador, Folksam • Försäljningschef, SalusAnsvar • Kundservicedirektör, Tre	• Kommundirektör Huddinge • Förvaltningschef socialförvaltningen Huddinge • Kommundelschef Segeltorp
<i>Övriga uppdrag utanför Folksam:</i>	<i>Övriga uppdrag utanför Folksam:</i>
• Ledamot, BRF Hermelinen, Åre	• Styrelseledamot SOS Alarm Sverige AB • Ledamot i Regeringens råd för digitalisering av offentliga Sverige • Ledamot i nämnden Statens beredning för medicinsk och social utvärdering • Ledamot i styrelsen Forum för välfärd
<i>Övriga uppdrag inom Folksam:</i>	<i>Övriga uppdrag inom Folksam:</i>
• Styrelseordförande Folksam LO Fondförsäkringsaktiebolag • Styrelseordförande Folksam Fondförsäkringsaktiebolag • Styrelseledamot KPA Pensionsförsäkring AB	-

Arbetstagarrepresentanter

Ann-Charlotte Tollqvist	Karin Lindblom	Susanna Järnek
Styrelseledamot sedan: 2013	Styrelsesuppleant sedan: 2017	Styrelsesuppleant sedan: 2014
Födelseår: 1960	Födelseår: 1968	Födelseår: 1968
Utsedd av: Folksams personalförening FTF	Utsedd av: Folksams personalförening FTF	Utsedd av: Akademikerföreningen Folksam
Anställd i KPA Pension: 2001	Anställd i KPA Pension: 2008	Anställd i Folksam: 1999

Adjungerade ledamöter

Lena Dahl, Lenita Granlund och Eva Fagerberg har varit adjungerade till styrelsen.

Närvaro på styrelsemöten 2018		
Namn	Funktion i styrelsen	Styrelsemöte ¹⁾
Jens Henriksson	ordförande	4 av 4
Eva-Lena Micko	vice ordf.	4 av 4
Per Ardehed	ledamot	4 av 4
Anders Knappe	ledamot	4 av 4
Vesna Jovic	ledamot	4 av 4
Anna-Karin Laurell ²⁾	ledamot	2 av 3
Elisabeth Sasse ³⁾	ledamot	0 av 1

1) Totalt fyra ordinarie styrelsemöten (varav konstituerande möte i maj)

2) Invald vid bolagsstämma i maj 2018

3) Avgick vid bolagsstämma i maj 2018

Ersättning till styrelsens ledamöter		
Arvoden beslutade av stämman 2018:	Årsarvode (kronor)	Sammanträdesarvode (kronor)
Styrelsens ordförande	inget	inget
Styrelsens vice ordförande	122 200	7 000
Ledamot av Folksam koncernledning	inget	inget
Övriga stämموvalda ledamöter	101 100	7 000

Centrala funktioner

Risk- och kontrollorganisationen i KPA AB följer en modell med tre ansvarslinjer.

Den *första ansvarslinjen* utgörs av den verksamhet där riskerna tas, dvs. den operativa organisationen. Den första ansvarslinjen ansvarar för att riskerna i verksamheten hanteras samt att externa och interna regelverk efterföljs. Första ansvarslinjen har också till uppgift att se till att risker förebyggs, kontroller genomförs och att brister eller avvikelser hanteras och återrapporteras.

Den *andra ansvarslinjen* utgörs av risk- och kontrollfunktionerna. Dessa funktioner stödjer vd och styrelse i deras arbete med att fullgöra sitt ansvar för risk-, compliance- och internkontrollverksamheten. Den andra ansvarslinjen är normerande, stödjande och kontrollerande i förhållande till den första ansvarslinjen.

Den *tredje ansvarslinjen* utgörs av internrevisionen vars uppgifter fastställs av styrelsen. Internrevi-

sionen har en oberoende, objektivt granskande och rådgivande verksamhet. Utöver de tre ansvarslinjerna utser stämman revisionsbolag och lekmanarevisorer som granskar årsredovisningen inklusive bolagsstyrningsrapport samt styrelsens och vd:s förvaltning (externrevision).

Företagets centrala funktioner består av en riskfunktion, en compliancefunktion och internrevision. Dessa funktioner är fristående från den operativa verksamhet som kontrolleras.

Riskfunktionen och compliancefunktionen är underställda vd. Riskfunktionen ansvarar bland annat för att utveckla och förvalta (normera) riskhanteringssystemet samt stödja första ansvarslinjen i att genomföra riskhantering effektivt. Compliancefunktionen ansvarar bland annat för att övervaka, kontrollera, följa upp och utvärdera regelefterlevnaden i första ansvarslinjen. Företaget bedriver inte någon tillståndspliktig verksamhet och därför saknas det

krav på en risk manager respektive en compliance officer men företaget har ändå valt att utse dessa. Ansvarig för företagets riskfunktion är Maria Kvist och företagets compliance officer är Charlotta Carlberg.

Internrevisionen är en oberoende, objektivt granskande och rådgivande verksamhet. Internrevisionen stödjer företaget att nå sina mål genom att systematiskt och strukturerat utvärdera systemet för intern kontroll och andra delar av företagsstyrningssystemet samt lämna råd och synpunkter på desamma i syfte att bidra till ökad effektivitet i riskhantering, intern kontroll samt ledningsprocesser.

Internrevisionen är direkt underställd och rapporterar till styrelsen och är fristående från den verksamhet som granskas. Funktionens oberoende innebär att den normalt inte får delta i den operativa verksamheten eller vara involverad i det löpande arbetet med intern kontroll. Internrevisionens arbete bedrivs enligt god sed för internrevision som bland annat framgår av internationella standards, International Professional Practices Framework (IPPF). Internrevisionens uppdrag fastställs av styrelsen och regleras i policy för Internrevision. Sari Zander är internrevisionschef, tillika ansvarig för funktionen för Internrevision.

Externa revisorer

Revisionsbolagen Ernst & Young och KPMG är valda till revisorer till 2019 års stämma. Kenneth Strömberg och Leif Sandberg är valda till lekmannarevisorer till 2019 års stämma. Vivianne Gunnarsson och Niklas Wikström har valts till suppleanter för samma tid.

Vd och företagsledning

KPA AB:s vd är direkt underställd styrelsen. Vd svarar för den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar. En skriftlig instruktion som styrelsen fastställer reglerar det ansvar och de befogenheter som gäller för vd.

Uppgifter om KPA ABs vd

Britta Burreau

Vd för KPA AB

Födelseår 1964

Nuvarande Yrke/ uppdrag:

- Vd i KPA Pensionsförsäkring
- Ledamot i Folksam koncernledning

Utbildning

- Stockholms Handelshögskola, Executive MBA-Finance
- Chalmers Tekniska Högskola
 - Master of Science Industrial Engineering and Management: specialization Industrial Organisation and Industrial Marketing

Arbetslivserfarenhet

- Vd och styrelsemedlem Nordea Liv & Pension AB
- Accenture Financial Services
- Styrelseledamot Nordea Liv Danmark, Nordea Liv Norge, Nordea Liv Finland
- Styrelsemedlem Svensk Försäkring

Övriga uppdrag utanför Folksam

- Styrelseledamot Akademiska hus
- Ordförande i Scouterna

Övriga uppdrag inom Folksam

- Styrelseordförande i KPA Pensionsservice AB

Företagsledning KPA AB

Britta Burreau, vd KPA AB och KPA Pensionsförsäkring, född 1964

Inge Bäckström, verksamhetsområde Parter och ledningsstöd, född 1956

Johan Sjöström, affärsområde Individ och marknad samt vd i KPA Livförsäkring, född 1968

Ninni Wibeck, affärsområde Arbetsgivare och försäljning samt vd KPA Pensionsservice AB, född 1973

Daniel Larsson, verksamhetsområde Chefaktuarie och controlling, född 1982

Adjungerade:

Jeanette Almé, verksamhetsområde Affärsutveckling, född 1973

Daniel Ejderberg, sektionschef IT Liv och Pension, född 1973

Principer för ersättning till ledningen

Lönesättningen för anställda inom KPA Pension ska vara marknadsmässig. Anställningsvillkor för vd:ar inom KPA Pension fastställs av respektive styrelse. Ingen rörlig ersättning utgår till vd:ar. För medlemmar i KPA Pensions företagsledning och övriga anställda inom KPA Pension som inte kan påverka företags risknivå utgår ett generellt belöningsprogram baserat på Folksamns övergripande mål fastställda av styrelserna för Folksam Liv och Folksam Sak och som gäller för alla anställda inom Folksam inklusive dotterföretag.

Styrelsens rapport om intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen 2018

Målsättningen med KPA Pensions arbete med intern kontroll finansiell rapportering, IKFR, är att bokslut- och myndighetsrapportering ska vara tillförlitlig och i överensstämmelse med lag och gällande redovisningsregler. Internkontrollarbetet baseras på det ramverk som tagits fram av The Committee of Sponsoring Organisations of the Threadway Commission "COSO" och beskrivs nedan.

Kontrollmiljö

Kontrollmiljön utgör grunden för den interna kontrollen och är central för hur risker identifieras och hanteras baserat på den kultur och de värderingar som styrelse och ledning etablerat.

KPA Pensions kultur och värderingar har sin utgångspunkt i företagets etiska inriktning. Det tar sig uttryck i hur företaget placerar kundernas pensionsmedel samt i de etiska riktlinjer som är vägledande i det dagliga arbetet. Styrelsen har beslutat om denna inriktning. Förutom en stark förankring i företagets ledning och styrelse finns ett stort engagemang för den etiska inriktningen hos alla medarbetare.

Kontrollmiljön utgörs även av tydliga ansvar och roller. Ansvar och roller i den finansiella rapporteringen fastställs i styrande regelverk, vidare finns det styrande regelverk som fastställer roller och ansvar i arbetet med risk- och internkontroll.

Internkontrollsystem

Ett företagsövergripande internkontrollsystem är under införande. Internkontrollsystemet syftar bland annat till att utvärdera om den finansiella rapporteringen är tillförlitlig genom att identifiera risker och kontroller i väsentliga processer som påverkar bokslut- och myndighetsrapportering. Kontrollerna ska därefter regelbundet utvärderas och resultatet analyseras för att bedöma risken för fel i den finansiella rapporteringen. Därutöver ska det finnas rutiner för att löpande hantera de förbättringsmöjligheter som framkommer i arbetet.

Informationssäkerhet

KPA Pensions är sedan 2012 certifierade enligt ISO 27001:2013. Ledningssystemet för informationssäkerhet är en del av företagets riskhantering och arbete med intern styrning och kontroll. Det innebär att företaget lever upp till de högt ställda krav på informationssäkerhet som standarden ställer. Genom systematiskt säkerhetsarbete förbättras skyddet av företagets informationstillgångar löpande, vilket gynnar kunderna genom exempelvis säkrare pensionsutbetalningar.

Riskbedömning

Halvårsvis genomför alla affärsområden och enheter en självutvärdering av risker. Därutöver görs riskanalyser per process inom ramen för internkontrollsystemet. Risker för väsentliga fel i den finansiella rapporteringen ska beaktas i analyserna. Det är chefen för respektive verksamhetsområde eller processägaren för en process som är ansvarig för att genomföra självutvärderingen. Självutvärdering innebär att identifiera risker, bedöma sannolikheten för att risken ska inträffa, vilken påverkan risken kan få på verksamheten samt vilka åtgärder som behöver vidtas för att hantera risken.

Kontroller

Riskåtgärder och kontroller

Åtgärdsplaner ska tas fram för de risker som verksamheten vill hantera genom förebyggande aktiviteter. Åtgärderna kan till exempel innebära att införa eller förbättra kontroller som syftar till tillförlitlig finansiell rapportering. Kontroller för att hantera risker avseende den finansiella rapporteringen är till exempel analyser och prognoser, avstämningar av huvudbok mot försäkringssystem, bankkonton eller andra register och underlag. Andra kontroller som också påverkar den finansiella rapporteringen är de kontroller som utförs avseende försäkringsersättningar, och driftskostnader där det finns särskilda principer och rutiner såsom krav på dualitet, kontroll av större belopp samt slumpvisa utbetalningskontroller.

Information och kommunikation

För att säkerställa effektivt och korrekt informationsutbyte krävs att alla delar inom verksamheten kommunicerar och delar relevant information såväl inom och mellan verksamhetsområden som till och från styrelse och ledning. Informationsgivning från styrelsen och ledningen till chefer och medarbetare sker bland annat genom de styrande regelverken samt genom andra ledningsgrupper i verksamheten.

De principer som företaget ska följa har fastställts i ett styrande regelverk för extern rapportering och det finns tillgängligt för alla via företagets intranät. Det finns även en regelverksgrupp inom ekonomiafdelningen som bevakar och informerar om regelverksförändringar som påverkar den finansiella rapporteringen.

Styrelsen får regelbunden återkoppling från verksamheten om aktuella redovisningsfrågor samt intern styrning och kontroll. Styrelsen har regelbundna möten med ekonomi, företagets externrevisorer samt kontrollfunktionerna risk, compliance och internrevision.

Uppföljning

Kontroller följs regelbundet upp inom ramen för Folksam:s internkontrollsystem. Uppföljning görs genom att verksamheten genomför självutvärderingar av nyckelkontroller.

Därutöver genomför de centrala funktionerna granskningar och andra aktiviteter för att utvärdera

den interna styrningen och kontrollen. Årsbokslut samt processen för framtagande och rapportering av finansiell information granskas även årligen av de externa revisorerna. Resultatet av den finansiella granskningen rapporterar de till styrelsen. Till stämman sker avrapportering genom avlämnande av revisionsberättelsen.

Ett annat stöd i arbetet med att identifiera risker och väsentliga händelser är det företagsövergripande risk- och incidenthanteringssystemet. I det systemet rapporteras oönskade händelser och verksamheten vidtar åtgärder för att förhindra att samma sak inträffar igen.

Finansiella rapporter moderföretaget och koncernen

Förvaltningsberättelse	9
Resultaträkning.....	26
Balansräkning	27
Rapport över förändring i eget kapital, koncernen	29
Rapport över förändring i eget kapital, moderföretaget	29
Kassaflödesanalys.....	30
Styrelsen och vd:s underskrifter	53

NOTER

Not 1. Redovisningsprinciper	31	Not 17. Obeskattade reserver	41
Not 2. Nettoomsättning	34	Not 18. Pensioner och liknande förpliktelser	42
Not 3. Övriga externa kostnader	34	Not 19. Uppskjuten skatt	42
Not 4. Exceptionella kostnader	35	Not 20. Övriga skulder.....	43
Not 5. Resultat från andelar i koncernföretag.....	35	Not 21. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter.....	43
Not 6. Resultat från övriga värdepapper, fordringar, övriga ränteintäkter och liknande intäkter	35	Not 22. Ställda säkerheter och Eventualförpliktelser	43
Not 7. Räntekostnader och liknande kostnader	36	Not 23. Ekonomiska arrangemang som inte redovisas i balansräkningen	43
Not 8. Skatter.....	36	Not 24. Upplysningar om närstående	44
Not 9. Goodwill.....	37	Not 25. Medelantal anställda samt löner och ersättningar	47
Not 10. Programvara	38	Not 26. Tvister	51
Not 11. Inventarier.....	38	Not 27. Väsentliga händelser efter balansdagen.....	51
Not 12. Andelar i koncernföretag.....	39	Not 28. Betalda räntor och erhållen utdelning.....	52
Not 13. Övriga fordringar.....	39	Not 29. Likvida medel.....	52
Not 14. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	40		
Not 15. Aktiekapital.....	40		
Not 16. Förslag till vinstdisposition.....	40		

Resultaträkning

Tkr	Not	Koncernen		Modersföretaget	
		2018	2017	2018	2017
Nettoomsättning	2	224 421	277 111	6 063	74 588
		224 421	277 111	6 063	74 588
Rörelsens kostnader					
Övriga externa kostnader	3	-167 563	-179 523	-3 080	-61 963
Personalkostnader	25	-58 263	-47 966	-1 123	-11 476
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar	9, 10	-5 418	-5 418	-	-
Övriga rörelsekostnader	4	-130	-36 800	-130	-36 800
		-231 374	-269 707	-4 333	-110 239
Rörelseresultat		-6 953	7 404	1 730	-35 651
Resultat från finansiella poster					
Resultat från andelar i koncernföretag	5	-	1 366	-	-
Övriga ränteintäkter och liknande intäkter	6	1 908	2 526	35 706	1 712
Räntekostnader och liknande kostnader	7	-6 904	-5 447	-2 630	-2 297
		-4 996	-1 555	33 076	-585
Resultat efter finansiella poster		-11 949	5 849	34 806	-36 236
Bokslutsdispositioner	17	-	-	1 692	1 852
Resultat före skatt		-11 949	5 849	36 497	-34 384
Skatt på årets resultat	8	2 471	-1 062	-8 049	7 596
Årets resultat		-9 478	4 788	28 448	-26 788

Balansräkning

Tillgångar

		Koncernen		Modersföretaget	
Tkr	Not	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar					
Goodwill	9	-	-	-	-
Programvara	10	86 772	55 904	-	-
Materiella anläggningstillgångar					
Inventarier	11	820	820	820	820
Finansiella anläggningstillgångar					
Andelar i koncernföretag	12	720	720	97 631	70 820
Uppskjuten skattefordran	19	34	7 748	-	7 562
Summa anläggningstillgångar		88 346	65 192	98 451	79 202
Omsättningstillgångar					
Kortfristiga fordringar					
Kundfordringar		271 798	76 713	34 940	24 019
Fordringar hos koncernföretag *	24	-	45	590	339
Fordringar hos närstående	24	1 539	4 550	1 539	1 602
Övriga fordringar	13	39 424	58 943	11 421	10 630
Aktuell skattefordran		20 358	13 514	13 032	13 514
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	14	8 202	4 172	320	300
		341 321	157 937	61 842	50 404
Kassa och bank					
Kassa och bank	29	202 375	125 124	61 475	88 059
Redovisningsmedel		947 154	829 102	354 757	377 904
		1 149 530	954 226	416 232	465 963
Summa omsättningstillgångar		1 490 850	1 112 163	478 073	516 367
Summa tillgångar		1 579 196	1 177 355	576 524	595 569

* Avser fordringar från ej konsoliderade koncernföretag i KPA Liv- och Pensionsförsäkring.

Balansräkning

Eget kapital, avsättningar och skulder

		Koncernen		Modersföretaget	
Tkr	Not	2018-12-31	2017-12-31	2018-12-31	2017-12-31
Eget kapital					
Aktiekapital	15	50 000	50 000	50 000	50 000
Övrigt tillskjutet kapital		10 000	10 000	-	-
Reservfond		-	-	10 000	10 000
Fond för utvecklingsutgifter		57 874	21 589	-	-
Balanserad vinst		112 733	144 231	85 011	111 799
Årets resultat	16	-9 478	4 788	28 448	-26 788
Summa eget kapital		221 129	230 608	173 459	145 011
Obeskattade reserver					
Periodiseringsfond	17	-	-	10 742	12 434
Summa obeskattade reserver		-	-	10 742	12 434
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	18	-	681	-	-
Uppskjuten skatteskuld	19	3 142	8 147	-	-
Summa avsättningar		3 142	8 828	-	-
Långfristiga skulder					
Lån från koncernföretag		50 000	-	-	-
Summa långfristiga skulder		50 000	-	-	-
Kortfristiga skulder					
Leverantörsskulder		577	159	157	20
Skulder till ej konsoliderade koncernföretag		127 129	19 215	533	1 183
Skulder till närstående	24	221 693	144 035	-	-
Övriga skulder	20	951 652	735 069	391 429	400 538
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	21	3 874	39 441	204	36 383
Summa kortfristiga skulder		1 304 925	937 919	392 323	438 124
Summa eget kapital och skulder		1 579 196	1 177 355	576 524	595 569

Upplysning om moderföretagets och koncernens ställda säkerheter, eventalförpliktelser och ekonomiska arrangemang som inte redovisas i balansräkningen, se not 22 och not 23.

Rapport över förändring i eget kapital - koncernen

Koncernen, Tkr	Aktie- kapital	Övrigt tillskjutet kapital	Fond för utvecklings- utgifter	Annat eget kapital inkl årets resultat	Summa eget kapital
Ingående balans 2017-01-01	50 000	10 000	-	175 820	235 820
Utdelning	-	-	-	-10 000	-10 000
Utvecklingsutgifter	-	-	21 589	-21 589	-
Årets resultat	-	-	-	4 788	4 788
Utgående balans 2017-12-31	50 000	10 000	21 589	149 019	230 608
Ingående balans 2018-01-01	50 000	10 000	21 589	149 019	230 608
Utvecklingsutgifter	-	-	36 285	-36 285	-
Årets resultat	-	-	-	-9 478	-9 478
Utgående balans 2018-12-31	50 000	10 000	57 874	103 256	221 130

Rapport över förändring i eget kapital - moderföretaget

Moderföretaget, Tkr	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital	
	Aktiekapital	Reservfond	Balanserade vinstmedel inkl årets resultat	Summa eget kapital
Ingående balans 2017-01-01	50 000	10 000	121 799	181 799
Utdelning	-	-	-10 000	-10 000
Årets resultat	-	-	-26 788	-26 788
Utgående balans 2017-12-31	50 000	10 000	85 011	145 011
Ingående balans 2018-01-01	50 000	10 000	85 011	145 011
Årets resultat	-	-	28 448	28 448
Utgående balans 2018-12-31	50 000	10 000	113 459	173 459

Kassaflödesanalys

		Koncernen		Modersföretaget	
Tkr	Not	2018	2017	2018	2017
Den löpande verksamheten					
Resultat efter finansiella poster	28	-11 949	5 848	34 806	-36 236
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet					
Av- och nedskrivning immateriella anläggningstillgångar	10	5 418	5 418	-	
Orealiserat resultat	6	-681	-	-	-
Avsättning pensioner	18	-	-1 191	-	-
Förändring av kortfristiga placeringar		-	-1 366	-	-
Erhållen (+) / Betald (-) inkomstskatt		-2 411	-6 954	-5	-4 423
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital		-9 623	1 755	34 801	-40 659
Kassaflöde från förändring av rörelsekapital					
- Ökning (-) / Minskning (+) av rörelsefordringar		-294 594	6 792	11 227	38 191
- Ökning (+) / Minskning (-) av rörelseskulder		367 753	15 013	-45 801	-8 600
Kassaflöde från den löpande verksamheten		63 536	23 560	227	-11 068
Investeringsverksamheten					
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar	10	-36 285	-21 589	-	-
Förvärvade nettotillgångar		-	6 019	-	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-36 285	-15 570	-	-
Finansieringsverksamheten					
Erhållet lån		50 000	-	-	-
Utdelning till aktieägare		-	-10 000	-	-10 000
Aktieägartillskott		-	-	-26 811	-
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		50 000	-10 000	-26 811	-10 000
Årets kassaflöde		77 251	-2 010	-26 584	-21 068
Likvida medel vid årets ingång		125 124	127 133	88 059	109 127
Likvida medel vid årets utgång	29	202 375	125 124	61 475	88 059
		77 251	-2 010	-26 584	-21 068

Noter

Not 1. Redovisningsprinciper

Innehållsförteckning

1 Allmän information.....	31
2 Grunder för upprättande av de finansiella rapporterna.....	31
2.1 Överensstämmelse med normgivning och lag	31
2.2 Förutsättningar vid upprättande av KPA ABs finansiella rapporter	31
2.3 Uppskattningar och bedömningar av de finansiella rapporterna.....	31
2.4 Koncernredovisning	32
2.5 Utländsk valuta.....	32
3 Principer för poster i resultaträkningen	32
3.1 Intäkter	32
3.2 Skatter	32
4 Principer för poster i balansräkningen.....	33
4.1 Immateriella anläggningstillgångar	33
4.2 Materiella anläggningstillgångar	33
4.3 Redovisning av andelar i koncernföretag	33
4.4 Kundfordringar.....	33
4.5 Likvida medel.....	33
4.6 Avsättningar	33
4.7 Eventualförpliktelser	33
4.8 Övriga finansiella skulder.....	34
4.9 Leasingavtal.....	34
5 Moderföretagets redovisningsprinciper	34
5.1 Skillnader mellan koncernens och moderföretagets redovisningsprinciper	34

1 Allmän information

Årsredovisningen avges per den 31 december 2018 och avser räkenskapsåret 2018 för KPA AB med organisationsnummer 556527-7182 med säte i Stockholm. KPA AB ägs till 60 procent av Folksam ömsesidig Livförsäkring (Folksam Liv) med organisationsnummer 502006-1585 och till 40 procent av SKL Företag AB med organisationsnummer 556117-7535. Adressen till huvudkontoret är Bohusgatan 14, 106 67 Stockholm. Årsredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen i KPA AB den 11 mars 2019. Resultat- och balansräkning blir föremål för fastställande på stämman den 15 maj 2019.

2 Grunder för upprättande av de finansiella rapporterna

2.1 Överensstämmelse med normgivning och lag
Årsredovisningen har upprättats enligt årsredovisningslagen (ÅRL) samt Bokföringsnämnden-

sallmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3). Moderföretag tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen med de undantag som beskrivs i avsnitt 5 Moderföretagets redovisningsprinciper.

2.2 Förutsättningar vid upprättande av KPA ABs finansiella rapporter

KPA ABs funktionella valuta är svenska kronor och de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp, om inte annat anges, är avrundade till närmaste tusental. Till följd av detta kan avrundningsdifferenser förekomma. Siffror inom parantes avser föregående år. De nedan angivna redovisningsprinciperna har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i de finansiella rapporterna om inte annat framgår nedan.

2.3 Uppskattningar och bedömningar av de finansiella rapporterna

Vid upprättande av de finansiella rapporterna görs uppskattningar och bedömningar samt antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningarna och antagandena är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga. Verkliga utfall kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar. De områden som innefattar en hög grad av bedömning, som är komplexa eller sådana områden där antaganden och uppskattningar är av väsentlig betydelse på de finansiella rapporterna anges nedan.

2.3.1 Immateriella anläggningstillgångar

Redovisningsprinciperna för immateriella anläggningstillgångar återfinns i avsnitt 4.1 i not 1 Redovisningsprinciper. Återvinningsbarheten i immateriella anläggningstillgångar prövas mot förväntat nyttjandevärde och beräknade framtida ekonomiska fördelar.

2.3.2 Fordringar

Redovisningsprinciperna för kundfordringar återfinns i avsnitt 4.4 i not 1 Redovisningsprinciper. Eventuella reserveringsbehov i fordringarna fastställs

genom en kombination av individuella bedömningar för enskilda större fordringar och generella bedömningar baserat på historiska erfarenheter om betalningsmönster.

2.4 Koncernredovisning

I koncernredovisningen ingår moderföretag KPA AB med säte i Stockholm och dotterföretag KPA Pensionsservice AB. Under 2016 trädde KPA Pensionsservice AB:s dotterföretag KPA Pensionstjänst i likvidation och därmed hade KPA Pensionsservice AB inte bestämmande inflytande över KPA Pensionstjänst. Likvidationen avslutades per den 31 maj 2017. Dotterföretaget KPA Livförsäkring och dess dotterföretag KPA Pensionsförsäkring är livförsäkringsaktiebolag som drivs enligt ömsesidiga principer. Om överskott uppstår tillfaller detta försäkringstagarna och kan inte disponeras av moderföretaget. Dotterföretag kan inte heller lämna någon aktieutdelning till moderföretaget. Det kan därför bedömas föreligga sådana betydande och varaktiga hinder som åsyftas i 7 kap. 5§ ÅRL och som i väsentlig grad begränsar moderföretagets möjligheter att utöva sitt inflytande över dotterföretagen. Mot bakgrund av detta konsolideras därför inte livförsäkringsaktiebolagen i moderföretagets koncernredovisning.

Koncernredovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden. Koncerninterna transaktioner, balanser och internvinster har eliminerats och bokslutsdispositioner har fördelats på eget kapital och uppskjuten skatt. Endast resultat som uppkommit i förvärvade företag efter förvärvstidpunkten har påverkat koncernens resultat. I koncernresultaträkningen återförs årets bokslutsdispositioner varvid uppskjuten skatt beaktas. Vid upprättande av koncernbalansräkningen uppdelas obeskattade reserver i uppskjuten skattefordran/skuld och kapitalandel i obeskattade reserver. I koncernredovisningen elimineras koncernintern försäljning.

2.5 Utländsk valuta

Monetära poster i utländsk valuta räknas om till balansdagens kurs. Icke-monetära poster räknas inte om utan redovisas till kursen till anskaffningstillfället. Valutakursdifferenser som uppkommer vid reglering eller omräkning av monetära poster redovisas i resultaträkningen det räkenskapsår de uppkommer.

3 Principer för poster i resultaträkningen

3.1 Intäkter

Koncernens intäkter är dels vidarefakturerade kostnader till koncernföretag ifrån moderföretag, dels avtalsenliga intäkter från administrationsuppdrag och övriga konsulttjänster. Intäkterna redovisas när det bedöms sannolikt att ekonomiska fördelar kommer att tillfalla KPA AB och dessa kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Moderföretaget har varit inköpsföretag fram till början på 2017 och vidarefakturerings skedde månadsvis i takt med att underliggande kostnader redovisas i enlighet med avtal och allokeringsmodeller. Sedan KPA Pensionsförsäkring har tagit över rollen som inköpsföretag har vidarefaktureringen gradvis flyttats över. Intäkter från administrationsavtalen redovisas i takt med utförandet av dessa tjänster. Intäkter värderas till verkliga värdet av det som erhållits eller kommer att erhållas, med avdrag för rabatter. Utdelningar från dotterföretag redovisas som intäkt oavsett om de hänför sig till ackumulerade vinster i dotterföretaget före eller efter förvärvstidpunkten.

3.2 Skatter

3.2.1 Inkomstskatt

Med inkomstskatter avses aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i årets resultat utom då underliggande transaktion redovisas i eget kapital varvid tillhörande skatteeffekt redovisas i eget kapital.

3.2.1.1 Aktuell skatt

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen, hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

3.2.1.2 Uppskjuten skatt

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur underliggande tillgångar eller skulder förväntas bli realiserad eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser

och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas. I juridisk person redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatteskuld.

4 Principer för poster i balansräkningen

4.1 Immateriella anläggningstillgångar

4.1.1 Goodwill

Goodwill representerar skillnaden mellan anskaffningsvärdet för rörelseförvärvet och det verkliga värdet av förvärvade tillgångar, övertagna skulder samt eventualförpliktelser. Goodwill värderas till anskaffningsvärde minus eventuella ackumulerade nedskrivningar i koncernredovisningen.

4.1.2 Programvaror

De övriga immateriella tillgångarna utgörs av förvärvade och egenutvecklade programvaror och redovisas från och med den tidpunkt då KPA AB bedömer sig ha kontrollen över dem och i den utsträckning som de bedöms medföra framtida ekonomiska fördelar. Dessa tillgångar skrivs av över deras förväntade nyttjandeperiod och deras värde provas årligen genom att jämföra bokfört värde med uppskattat nyttjandevärde. Om det uppskattade nyttjandevärdet i form av framtida förväntade kassaflöden väsentligt understiger bokfört värde redovisas en nedskrivning. Avskrivningstiden för förvärvade immateriella tillgångar är 10 år. Företagsledningen bedömer att den längre avskrivningstiden bättre speglar programvarans effekter på inkomster och kostnadsbesparingar än 5 år, och att detta kan fastställas med en rimlig grad av säkerhet.

4.2 Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärdet minskat med ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Avskrivningar enligt plan sker linjärt över tillgångens beräknade ekonomiska nyttjandeperiod och baseras på ursprungliga anskaffningsvärden eftersom det

återspeglar den förväntade förbrukningen av tillgångens framtida ekonomiska fördelar. Avskrivningar redovisas som kostnad i resultaträkningen. I anskaffningsvärdet ingår förutom inköpspriset även utgifter som är direkt hänförliga till förvärvet. Konst skrivs inte av då värdet bedöms vara bestående.

4.3 Redovisning av andelar i koncernföretag

För redovisning av innehav tillämpas anskaffningsvärdemetoden vilket innebär att andelar i ett företag redovisas till anskaffningsvärdet med tillägg för eventuella anskaffningskostnader samt med avdrag för erforderliga nedskrivningar. Vid varje balansdag bedöms om det finns någon indikation på att andelar i koncernföretags värde är lägre än dess redovisade värde.

4.4 Kundfordringar

Kundfordringar är finansiella tillgångar som har fastställda eller fastställbara betalningar, men som inte är derivat.

Dessa tillgångar värderas till upplupet anskaffningsvärde i enlighet med 11 kap. BFAR 2012:1. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknades vid anskaffningstidpunkten. Kundfordringar redovisas till det belopp som beräknas inflyta, dvs. efter avdrag för osäkra fordringar.

4.5 Likvida medel

Likvida medel består av kassamedel samt omedelbart tillgängliga tillgodohavanden hos banker och motsvarande institut samt kortfristiga likvida placeringar med en löptid från anskaffningstidpunkten understigande tre månader vilka är utsatta för endast obetydlig risk för värdefluktuationer. Redovisningsmedel avser likvida medel som tillhör företagets kunder.

4.6 Avsättningar

Likvida medel består av kassamedel samt omedelbart tillgängliga tillgodohavanden hos banker och motsvarande institut samt kortfristiga likvida placeringar med en löptid från anskaffningstidpunkten understigande tre månader vilka är utsatta för endast obetydlig risk för värdefluktuationer. Redovisningsmedel avser likvida medel som tillhör företagets kunder.

4.7 Eventualförpliktelser

En eventualförpliktelse är en möjlig förpliktelse till följd av inträffade händelser och vars förekomst en-

dast kommer att bekräftas av att en eller flera osäkra framtida händelser, som inte ligger inom företags kontroll, inträffar eller uteblir. En eventalförpliktelse kan även vara en befintlig förpliktelse till följd av inträffade händelser, men som inte redovisas som skuld eller avsättning, eftersom det inte är sannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen eller förpliktelsens storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet.

4.8 Övriga finansiella skulder

Lån samt övriga finansiella skulder, t.ex. leverantörs-skulder, ingår i denna kategori. Skulderna värderas till upplupet anskaffningsvärde i enlighet med 11 kap. BFNAR 2012:1.

4.9 Leasingavtal

Samtliga koncernens leasingavtal har bedömts vara operationella leasingavtal, vilket innebär att kostnaderna för dessa redovisas linjärt under hyresperioden.

5 Moderföretagets redovisningsprinciper

5.1 Skillnader mellan koncernens och moderföretagets redovisningsprinciper

5.1.1 Skatter

I moderföretaget redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatteskuld. I koncernredovisningen delas däremot obeskattade reserver upp på uppskjuten skatteskuld och eget kapital.

5.1.2 Koncernbidrag

Erhållna och lämnade koncernbidrag redovisas i resultaträkningen som Bokslutsdisposition. Skattekonsekvenser som kan uppstå i samband med koncernbidrag redovisas med utgångspunkt från den underliggande transaktionen, det innebär att skatt hänförlig till erhållna och lämnade koncernbidrag redovisas i resultaträkningen.

Not 2. Nettoomsättning

Tkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Externa kunder	216 603	223 445	3 894	3 395
Koncernbolag ¹⁾	7 818	53 666	2 169	71 193
Summa	224 421	277 111	6 063	74 588

All omsättning hänför sig till Sverige.

¹⁾ I koncern så avses ej konsoliderade koncernföretag

Not 3. Övriga externa kostnader

Tkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Fördelade kostnader KPA ¹⁾	163 263	127 325	-	-
Arvode till revision	434	559	282	299
Övrigt	3 866	51 639	2 798	61 663
Summa	167 563	179 523	3 080	61 962

¹⁾ KPA Pensionsförsäkring är inköpsföretag till alla företag inom KPA Pension. Kostnader faktureras företagen inom KPA Pension månadsvis utifrån fastställda kostnadsfördelningsprinciper. Kostnaderna består av exempelvis lokalkostnader, IT-kostnader och administrationskostnader.

Not 3. Övriga externa kostnader, forts.

	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Arvode till revisorer, Tkr				
Ernst & Young AB				
Lagstadgade revisionsuppdrag	289	397	167	189
KPMG AB				
Lagstadgade revisionsuppdrag	145	162	115	110
Summa	434	559	282	299

¹⁾ Med revisionsuppdrag avses lagstadgad revision av års- och koncernredovisningen och bokföringen samt styrelsens och vd:s förvaltning samt revision och annan granskning utförd i enlighet med överenskommelse eller avtal.

Detta inkluderar övriga arbetsuppgifter som det ankommer på företagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

Not 4. Exceptionella kostnader

	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Tkr				
Engångskostnad avseende hyresunderskott och återställandekostnader för fastigheten Skvalberget 33	130	36 800	130	36 800
Summa	130	36 800	130	36 800

Not 5. Resultat från andelar i koncernföretag

	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Tkr				
Likvidationsresultat	-	1 366	-	-
Summa	-	1 366	-	-

Not 6. Resultat från övriga värdepapper, fordringar, övriga ränteintäkter och liknande intäkter

	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Tkr				
Ränteintäkter från koncernföretag	2	13	8	13
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	1 906	2 513	35 698	1 699
Summa	1 908	2 526	35 706	1 712

Not 7. Räntekostnader och liknande kostnader

	Koncernen		Moderföretaget	
Tkr	2018	2017	2018	2017
Räntekostnader från koncernföretag	-213	-	-2	-20
Övriga räntekostnader och liknande resultatposter	-6 690	-5 447	-2 628	-2 277
Summa	-6 903	-5 447	-2 630	-2 297

Not 8. Skatter

	Koncernen		Moderföretaget	
Tkr	2018	2017	2018	2017
Skatt på årets resultat				
Aktuell skattekostnad	5 214	-8 298	-488	34
varav inkomstskatt	5 214	-8 298	-488	34
Uppskjutna skattekostnader/skatteintäkter	-2 743	7 236	-7 562	7 562
Summa	2 471	-1 062	-8 050	7 596
Aktuell skattekostnad avseende inkomstskatt				
Periodens skattekostnad	-448	-8 332	-483	-
Justering av skattekostnad hänförlig till tidigare år	5 662	34	-5	34
Summa	5 214	-8 298	-488	34
Specifikation av uppskjuten skattekostnad/skatteintäkt				
Uppskjuten skatt avseende utnyttjade underskottsavdrag	-7 562	7 562	-7 562	7 562
Uppskjuten skatt övriga temporära skillnader	-186	-325	-	-
Uppskjuten skatt avseende obeskattade reserver	5 005	-	-	-
Summa	-2 743	7 236	-7 562	7 562
Skatt avseende inkomstskatt				
Aktuell skatt avseende inkomstskatt	5 214	-8 298	-488	34
Uppskjuten skatt	-2 743	7 236	-7 562	7 562
Summa	2 471	-1 062	-8 050	7 596
Avstämning av effektiv skattesats avseende inkomstskatt				
Resultat före skatt	-11 949	5 848	36 497	-34 384
Summa resultat i inkomstbeskattad verksamhet	-11 949	5 848	36 497	-34 384
Skatt enligt gällande skattesats för moderföretaget, 22%	-9 915	-1 287	-8 029	7 564
Skatteeffekt andra icke avdragsgilla kostnader/ej skattepliktiga intäkter	14 287	191	7 547	-3
Skatteeffekt av förändring av underskottsavdrag	-7 562	-	-7 562	-
Skatteeffekt hänförlig till tidigare år samt ändrade skattesatser ¹⁾	5 661	34	-5	34
Summa	2 471	-1 062	-8 050	7 596

¹⁾ I juni 2018 beslutades att bolagsskatten ska sänkas och att sänkningen ska ske stegvis. För åren 2019-2020 sänks bolagsskatten till 21,4 procent och för åren 2021 och framåt sänks bolagsskatten till 20,6 procent. Vi har omvärderat uppskjutna skatteskulder och uppskjutna skattefordringar enligt nya regler och bolagsskattesatser.

Not 9. Goodwill

Tkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Akkumulerade anskaffningsvärden				
Vid årets början	-	18 350	-	-
Avyttring	-	-18 350	-	-
Vid årets slut	-	-	-	-
Akkumulerade avskrivningar enligt plan				
Vid årets början	-	-18 350	-	-
Avyttring	-	18 350	-	-
Vid årets slut	-	-	-	-
Bokfört värde	-	-	-	-

Koncernen redovisade en goodwill avseende förvärvet av KPA Pensionstjänst AB till den del köpeskillingen och tillhörande förvärvskostnader översteg verkligt värde på förvärvade nettotillgångar i enlighet med förvärvsmetoden. Posten avsåg framtida intjäning från detta företag, personalens erfarenhet och kompetens samt skaldriftsfördelar som förväntades uppstå när dess verksamhet infogades i KPA-koncernen.

Not 10. Programvara

	2018		2017	
	Internt utveck- lade immat. tillgångar	Förvärvade immat. tillgångar	Internt utveck- lade immat. tillgångar	Förvärvade immat. tillgångar
	Balanserade utgifter för utveckling ²⁾	Programvara ³⁾	Balanserade utgifter för utveckling	Programvara
Koncernen ¹⁾, Tkr				
Akkumulerade anskaffningsvärden				
Vid årets början	21 589	61 799	-	61 799
Nyanskaffningar	36 285	-	21 589	-
Vid årets slut	57 874	61 799	21 589	61 799
Akkumulerade avskrivningar enligt plan				
Vid årets början	-	-27 483	-	-22 065
Årets avskrivning	-	-5 418	-	-5 418
Vid årets slut	-	-32 901	-	-27 483
Bokfört värde	57 874	28 898	21 589	55 905

¹⁾ Inga immateriella tillgångar eller programvara finns i moderbolaget.

²⁾ Balanserade utgifter för utveckling avser intern utveckling och modernisering av inköpt programvara i KPA Pensionsservice för att åstadkomma bättre funktionalitet och en högre grad av automatisering. Det nytvecklade systemet beräknas att tas i bruk 2020.

³⁾ Förvärvad programvara avser programvara i KPA Pensionsservice köpt från SPP. Avskrivningstiden är 10 år.

Not 11. Inventarier

Tkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Akkumulerade anskaffningsvärden				
Vid årets början	21 995	21 995	21 995	21 995
Utrangering	-21 175	-	-21 175	-
Vid årets slut	820	21 995	820	21 995
Akkumulerade avskrivningar enligt plan				
Vid årets början	-21 175	-21 175	-21 175	-21 175
Utrangering	21 175	-	21 175	-
Vid årets slut	-	-21 175	-	-21 175
Bokfört värde	820	820	820	820

Not 12. Andelar i koncernföretag

Moderföretag	Antal andelar	Kapitalandel i %	Bokfört värde, Tkr	
			2018	2017
KPA Livförsäkring AB (publ), 502010-3502, Stockholm	72	100	720	720
KPA Pensionsservice AB, 556569-1077, Stockholm	1 000	100	96 911	70 100
Bokfört värde			97 631	70 820

Kapitalandel motsvaras av röstandel i samtliga innehav.

Koncernen (Ej konsoliderade dotterföretag)	Antal andelar	Kapitalandel i %	Bokfört värde, Tkr	
			2018	2017
KPA Livförsäkring AB (publ), 502010-3502, Stockholm	72	100	720	720

KPA Livförsäkring och KPA Pensionsförsäkring konsolideras ej i enlighet med ÅRL 7 kap 5 §. Överskottet i de ej konsoliderade dotterföretagen tillfaller försäkringstagarna i form av återbäring och kan inte disponeras av moderföretaget.

Bokfört värde på koncernföretag som ej konsolideras uppgår till 720 (720) tusen kronor och avser KPA Livförsäkring AB.

Tkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Akkumulerade anskaffningsvärden				
Vid årets början	720	5 378	70 820	70 820
Likvidation av dotterföretag	-	-4 658	-	-
Förändring till följd av under året lämnade/återbetalda aktieägartillskott	-	-	26 811	-
Utgående balans 31 december	720	720	97 631	70 820
Akkumulerade nedskrivningar				
Vid årets början	-	-	-	-
Utgående balans 31 december	-	-	-	-
Redovisat värde 31 december	720	720	97 631	70 820

Not 13. Övriga fordringar

Tkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Fakturerade pensionsutbetalningar	19 917	19 843	-	-
Övriga fordringar	19 507	39 100	11 421	10 630
Summa	39 424	58 943	11 421	10 630

Not 14. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Tkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Upplupna intäkter	8 201	4 172	320	300
Summa	8 201	4 172	320	300

Not 15. Aktiekapital

	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Antal aktier	500 000	500 000	500 000	500 000
Kvotvärde, kronor	100	100	100	100

Not 16. Förslag till vinstdisposition

Till årsstämmans förfogande står:	
- Balanserade vinstmedel	85 011 359
- Årets resultat	28 447 874
	113 459 233
Styrelsen föreslår stämman att dessa medel disponeras enligt följande:	
- i ny räkning balanseras	113 459 233
	113 459 233

Beträffande företagets resultat och ställning i övrigt hänvisas till resultat- och balansräkning med tilläggsupplysningar.

Not 17. Obeskattade reserver

Moderföretaget		
Periodiseringsfond, Tkr	2018	2017
Ingående balans	12 434	14 286
Avsättning	731	-
Upplösning	-2 423	-1 852
Utgående balans	10 742	12 434

Periodiseringsfond, Tkr	2018	2017
Avsättning 2012	-	2 423
Avsättning 2013	909	909
Avsättning 2014	1 228	1 228
Avsättning 2015	1 173	1 173
Avsättning 2016	6 701	6 701
Avsättning 2018	731	-
Summa	10 742	12 434

Not 18. Pensioner och liknande förpliktelser

Tkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Vid årets början	681	1 872	-	-
Kostnader för tjänstgöring innehavande period	-	45	-	-
Räntekostnader	17	51	-	-
Aktuariella vinster (-) och förluster (+)	-698	-1 287	-	-
Vid årets slut	-	681	-	-
Antaganden				
Diskonteringsränta	2,18%	2,53%	-	-
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	2,18%	2,53%	-	-
Framtida löneökning	3,46%	3,50%	-	-
Framtida ökning av inkomstbasbelopp	3,46%	3,50%	-	-
Framtida ökning av pensioner	1,96%	2,00%	-	-
Avgångsintensitet	5,00%	5,00%	-	-

Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser avser inte tryggande förpliktelser enligt kollektivavtal. Anställda födda 1955 eller tidigare och som var anställda den 1 juni 2006 har rätt att gå i pension vid 62 års ålder, för övriga anställda gäller 65 år. Den som har möjlighet att gå vid 62 års ålder kan maximalt få en ersättningsnivå motsvarande cirka 65 procent av pensionsmedförande lön fram till 65 års ålder. När den anställda väljer att gå i pension vid 62 års ålder gör Folksam en kompletterande premieinbetalning för att täcka pensionsförmånen fram till 65 års ålder. Beräkning av avsättning för pensioner och liknande förpliktelser har gjorts med antagande om att cirka 50 procent utnyttjar möjligheten till förtida pensionsavgång. Tryggandelagens bestämmelser tillämpas och redovisning sker ej enligt IAS 19.

Not 19. Uppskjuten skatt

Tkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Uppskjutna skattefordringar (-) och skatteskulder (+)				
Obeskattade reserver	3 142	8 147	-	-
Avsättning för pensioner utanför tryggandelag	-	-186	-	-
Underskottsavdrag	-34	-7 562	-	-7 562
Övriga uppskjutna skattefordringar och skatteskulder, netto	3 108	399	-	-7 562

Samtliga förändringar mellan åren i posten uppskjuten skatt har redovisats som uppskjuten skattekostnad/skatteintäkt i resultaträkningen.

Ej aktiverade underskottsavdrag uppgår till 0 (0) tusen kronor i koncernen, och i moderföretaget 0 (0) tusen kronor.

I juni 2018 beslutades att bolagsskatten ska sänkas och att sänkningen ska ske stegvis. För åren 2019-2020 sänks bolagsskatten till 21,4 procent och för åren 2021 och framåt sänks bolagsskatten till 20,6 procent. Vi har omvärderat uppskjutna skatteskulder och uppskjutna skattefordringar enligt nya regler och bolagsskattesatser.

Not 20. Övriga skulder

Tkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Preliminärskatter, pensionstagare	568 890	565 625	312 920	337 521
Innestående pensionsmedel till huvudmän	78 402	62 862	78 402	62 862
Övriga skulder	304 359	106 581	106	155
Summa	951 651	735 068	391 428	400 538

Not 21. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Tkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Upplupna semesterlöner	1 535	1 637	-	-
Upplupna sociala avgifter	482	542	-	28
Övrigt	1 857	37 262	204	36 355
Summa	3 874	39 441	204	36 383

Not 22. Ställda säkerheter och Eventualförpliktelser

Tkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Ställda säkerheter	-	-	-	-
Eventualförpliktelser	-	-	-	-

Not 23. Ekonomiska arrangemang som inte redovisas i balansräkningen

Tkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Avtalat, ännu ej utbetalat lån till koncernföretag	-	-	60 000	-
Varav till förmån för koncern-/intresseföretag	-	-	60 000	-

Not 24. Upplysningar om närstående

Närstående parter

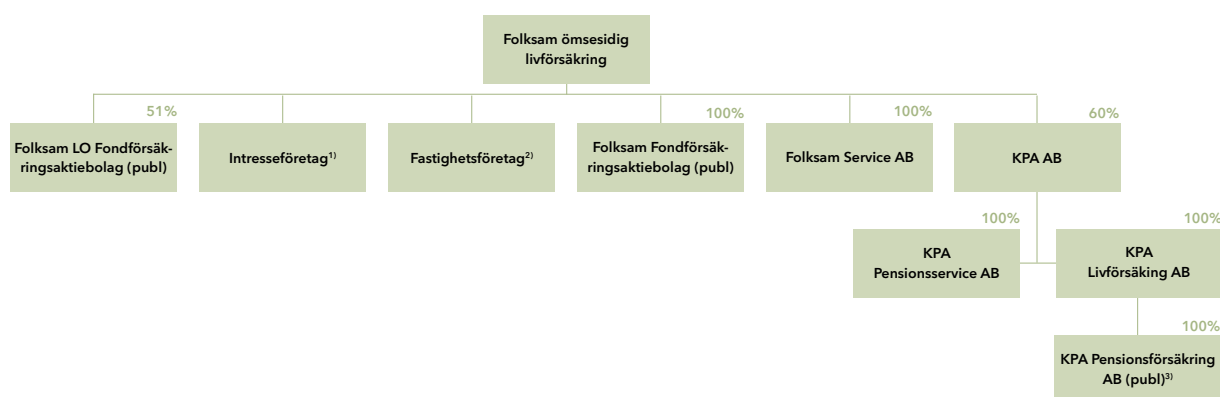
Denna not innehåller en beskrivning av väsentliga relationer mellan KPA AB och övriga företag inom KPA Pension samt relationen till närstående företag i Folksam (Folksam Sak-koncernen respektive Folksam Liv-koncernen) samt övriga närstående parter. Samtliga företag i Folksam definieras som närstående.

Övriga närstående parter utgörs av nyckelpersoner, nyckelpersoners nära familjemedlemmar samt företag som står under bestämmande eller betydande inflytande av nyckelpersoner eller deras nära familjemedlemmar. Med företag avses alla typer av företag och organisationer förutom företag i KPA Pension

och Folksam och företag/organisationer med inflytande i KPA Pension och Folksam genom styrelsepresentation. Nyckelpersoner överensstämmer med de ledande befattningshavare för vilka upplysning lämnas avseende "Löner, ersättningar, arvoden och förmåner" i not 25. Det förekommer inga transaktioner med övriga närstående parter utöver normala kundtransaktioner på marknadsmässiga villkor.

Bolagsstruktur

Folksam består av två koncerner. Folksam Liv-koncernen och Folksam Sak-koncernen. Bilden nedan visar legal struktur för Folksam Liv-koncernen. Detaljerad redovisning av samtliga Sak-koncernföretag finns i Folksam ömsesidig sakförsäkrings årsredovisning.

¹⁾ Detaljerad redovisning av intresseföretag finns i not 19-20 i årsredovisning för Folksam Liv.

²⁾ Detaljerad redovisning av dotterföretag finns i not 18 i årsredovisning för Folksam Liv.

³⁾ Detaljerad redovisning av dotter- och intresseföretag finns i not 17-18 i årsredovisning för KPA Pensionsförsäkring.

Upplysningar om hur närstående transaktioner ingås och följs upp

Varje år beslutar styrelsen om en verksamhetsplan som bland annat beskriver ekonomiska mål och nyttjandet av gemensamma resurser. Vid ska regelbundet under året informera styrelsen om prognos och utfall av verksamhetsplanen. Principiella avvikelser från beslutad verksamhetsplan ska godkännas av styrelsen. I samband med årsbokslutet ska den slutliga fördelningen av kostnader mellan företagen beslutas av styrelsen.

Kostnadsfördelning

Varje företag, verksamhetsområde och produkt ska bära sina direkta och/eller indirekt hänförliga kostnader. Driftskostnader fördelas så långt möjligt efter faktiskt nyttjande på företag och produkt. Exempel på sådana kostnader är datorutrustning, lokaler och telefoni. För övriga kostnader görs en

bedömning av faktiskt nyttjande, utifrån bland annat tidsredovisning, antal transaktioner eller antal försäkringar kopplade till kostnaden. Exempel på sådana kostnader är utnyttjande av vissa stödenheter och marknadsföring.

KPA Pensionsförsäkring har rollen som inköpsföretag för övriga företag i KPA Pension. Företaget tillhandahåller också koncernledande funktioner, verksamhetsfunktioner samt stabsfunktioner. Företaget fakturerar månadsvis ut samtliga kostnader, exklusive företagets egna kostnader, till övriga företag inom KPA Pension. Kostnaderna faktureras i proportion till nyttjandegrad (dvs. respektive företag bär sina särkostnader samt en framräknad del av gemensamma kostnader). I första hand fördelas kostnaderna direkt till det företag där resurserna förbrukas men när kostnader inte kan hänföras till ett enskilt företag används fördelningsnyckel.

Överenskommelser

Den kostnadsfördelning som överenskommits på övergripande nivå operationaliseras genom att interna överenskommelser upprättas mellan kostnadsställen/företag som interndebiteras. Överenskommelserna dokumenteras och innehåller uppgifter om hur uppföljning och kontroll ska utföras.

Internränta

Internränta betalas för fordringar och skulder mellan företag inom KPA Pension och Folksam. Räntan är STIBOR 1 vecka. I KPA AB uppgick internräntan 2018 till en intäkt om 6 (1) tusen kronor.

Ekonomiska arrangemang som inte redovisas i balansräkningen

Avtalat, ännu ej utbetalat lån till koncernföretag redovisas under Ekonomiska arrangemang som inte redovisas i balansräkningen med 60 (-) miljoner kronor.

Aktieägartillskott

KPA AB lämnat aktieägartillskott till KPA Pensionsservice AB om 27 (-) miljoner kronor.

Utdelningar

KPA AB har erhållit utdelning om 34 (-) miljoner kronor från KPA Pensionsservice AB. KPA AB har lämnat utdelning om - (6) miljoner kronor till Folksam Liv.

Närståendetransaktioner

Följande transaktioner har skett mellan moderföretaget KPA AB och närstående parter inom:	2018				2017			
	Erlagd	Erhållen	Fordran	Skuld	Erlagd	Erhållen	Fordran	Skuld
KPA-koncernen, Tkr								
Dotterföretag:			590	105			339	110
Administrativt stöd	-	1 063			-	29 171		
Koncernföretag:			-	428			-	1 073
Administrativt stöd	775	1 080			1	42 022		
Summa	775	2 143	590	533	1	71 193	339	1 183
Folksam Liv-koncernen, Tkr								
Moderföretag:			-	-			-	-
Administrativt stöd	-	-			923	362		
Försäkringsrörelsen	-	-			5 746	66		
IT	-	-			11 270	-		
Dotterföretag:			-	-			-	-
Administrativt stöd	-	-			13	85		
Summa	-	-	-	-	17 952	513	-	-
Folksam Sak-koncernen, Tkr								
Moderföretag:			-	-			104	-
Administrativt stöd	6	-			3 918	7		
Försäkringsrörelsen	4	-			229	-		
IT	749	-			6 915	38		
Summa	758	-	-	-	11 062	45	104	-
Övriga närstående parter, Tkr								
Konsumentkooperationens pensionsstiftelse:			1 539	-			1 498	-
Administrativt stöd	-	-			-	-		
Summa	-	-	1 539	-	-	-	1 498	-
Summa	1 533	2 143	2 129	533	29 015	71 751	1 941	1 183

Av företagets totala inköp och försäljning mätt i kronor avser 50 (47) % av inköpen och 35 (96) % av försäljningen andra företag inom hela den företagsgrupp som koncernen tillhör.

Försäkringsrörelsen består av kostnader för bland annat distribution, skadehantering, kundservice, försäkringsadministration och den gemensamma marknadsorganisationen. Med kapitalförvaltning avses kapitalförvaltningskostnaderna.

Bland IT-transaktionerna ingår bland annat datautrustning, drift och utveckling av system, trycksaker samt telefoni. Administrativt stöd avser kostnader inom övriga centrala enheter, exempelvis kostnader för hyra, personalkostnader, kommunikation, redovisning, revision och marknadsföring.

Not 25. Medelantal anställda samt löner och ersättningar

	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Medelantal anställda ¹⁾				
Tjänstemän	32	41	-	16
varav män	46%	42%	-	41%

1) Företagen inom Folksamgruppen tillämpar tillikaanställning vilket innebär att personalen är anställd i flera företag inom gruppen. Varje anställd är organisatoriskt placerad på ett kostnadsställe. Ett kostnadsställe kan endast tillhöra ett företag. Den anställdes lönekostnader belastar initialt det organisatoriskt tilldelade kostnadsstället, varefter lönekostnaderna fördelas mellan kostnadsställen inom Folksamgruppen i förhållande till utfört arbete. Utifrån tillikaanställningsmodellen är medelantalet anställda i KPA AB 0 (32) personer.

	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Löner, ersättningar och övriga förmåner, Tkr ¹⁾				
Styrelse	1 083	1 067	536	565
Vd	2 338	2 259	895	897
Andra ledande befattningshavare	701	590	-	-
Summa ledande befattningshavare	4 122	3 916	1 431	1 462
Tjänstemän	19 639	25 071	-	9 518
Totalt	23 761	28 987	1 431	10 980
Sociala kostnader	15 712	11 590	333	3 542
varav pensionskostnader styrelse, inklusive löneskatt	-	-	-	-
varav pensionskostnader vd, inklusive löneskatt	957	1 029	333	332
varav pensionskostnader andra ledande befattningshavare, inklusive löneskatt	437	344	-	-
varav pensionskostnader tjänstemän, inklusive löneskatt	7 485	1 817	-	-

1) Vd är även verksam i andra KPA-företag. Lönekostnaderna fördelas därför mellan dessa företag. Ledande befattningshavare består av företagsledningen, som är tillika engagerad av samtliga företag i KPA Pension. Därför fördelas lönerna mellan företagen.

	Koncernen ¹⁾				Moderföretaget			
	2018		2017		2018		2017	
Fördelning kvinnor och män, vd och övriga ledande befattningshavare, antal	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Styrelse	10	7	9	8	4	3	3	4
Vd	2	-	2	-	1	-	1	-
Andra ledande befattningshavare	1	2	1	2	-	-	-	-
Summa kvinnor och män, vd och ledande befattningshavare	13	9	12	10	5	3	4	4

1) Avser endast konsoliderade bolag.

Ersättningspolicy

Ersättningspolicy i KPA AB utgår från Folksam Livs ersättningspolicy samt de grundläggande värderingarna inom Folksam och har som mål att långsiktigt attrahera, motivera och behålla kvalificerade medarbetare med rätt kompetens vilka bidrar till att KPA AB når sina mål och strategier på kort och lång sikt. Ersättningen ska vara individuell och differentierad, den ska motivera goda prestationer och önskvärda beteenden samt bidra till ett sunt risktagande som ligger i linje med ägarnas och kundernas förväntningar på KPA AB. Ersättningarna ska utformas och bestämmas utan hänsyn till kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

KPA AB har en restriktiv hållning till rörliga ersättningar. För att minimera överdrivet risktagande samt undvika intressekonflikter där kundens intressen inte tas till vara med tillbörlig omsorg så utgår inga rörliga ersättningar inom KPA AB utöver kollektiva program baserade på Folksam Livs övergripande mål fastställda av styrelsen för Folksam Liv och som gäller för alla anställda inom Folksam Liv inklusive dotterbolag. För vd utgår ingen rörlig ersättning. För övriga anställda inom KPA AB som kan påverka bolagets risknivå utgår ingen rörlig ersättning dock med undantag för kollektiva program baserade på Folksam Livs övergripande mål vilka är fastställda av styrelsen för Folksam Liv och som gäller för alla anställda inom Folksam Liv inklusive dotterbolag.

Beslutsgång för ersättningspolicy

KPA AB:s ersättningspolicy är fastställd av KPA AB:s styrelse. Moderföretagets styrelse har att säkerställa att dotterföretagen fastställer sina egna ersättningspolicyer i linje med moderföretagets.

KPA ABs ersättningsutskott

Inom KPA AB har styrelseordföranden ersättningsutskottets roll.

Anställda som kan påverka Folksams risknivå

KPA AB har identifierat de anställda som väsentligen kan påverka risknivån i bolaget. Denna grupp av anställda utvärderas löpande och kan ändras beroende på den påverkan de har från tid till annan. Anställda som kan påverka risknivån i KPA AB är vd, vice vd samt tillikaanställda med ansvar för kontrollfunktioner samt i ledande strategiska befattningar, tillikaanställda i kontrollfunktioner samt tillikaanställda styrelseledamöter i moder- och dotterföretag som står under Finansinspektionens tillsyn.

Folksams belöningsprogram

Folksam har ett belöningsprogram som omfattar samtliga medarbetare inom Folksam inklusive dotterföretag utom vd, koncernledning, vd/vice vd i dotterföretag och chef för internrevision. Syftet med belöningsprogrammet för 2018 var att skapa fokus på Folksams strategi och övergripande mål; att Folksam ska ha försäkrings- och pensionssparandebranschens mest nöjda kunder. Detta innebar ett fokus på Folksams affärs mål - Nöjda kunder samt Helkunder - vilka utgjorde de belöningsgrundande målen i belöningsprogrammet.

Belöningsprogrammet kan falla ut med 0 kronor till maximalt 20 000 kronor per medarbetare beroende på grad av måluppfyllelse. Utfallet i belöningsprogrammet växlas obligatoriskt till en avsättning i en individuell tjänstepensionsförsäkring.

Ersättning styrelse

	Arvode		Övriga förmåner		Sociala kostnader ¹⁾		Totalt	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Moderföretaget, Tkr								
Styrelsens ordförande								
Jens Henriksson ²⁾	-	-	-	-	-	-	-	-
Styrelsens vice ordförande								
Eva-Lena Micko	156	160	-	-	49	50	205	210
Övriga styrelseledamöter								
Per Ardehed ²⁾	-	-	-	-	-	-	-	-
Vesna Jovic (fr o m maj 2017)	135	71	-	-	43	22	178	93
Anders Knappe	128	133	-	-	40	42	168	175
Anna-Karin Laurell (fr o m maj 2018) ²⁾	-	-	-	-	-	-	-	-
Elisabeth Sasse (t o m maj 2018) ²⁾	-	-	-	-	-	-	-	-
Håkan Sörman (t o m maj 2017)	-	62	-	-	-	19	-	81
Lena Dahl (adj)	28	34	-	-	9	11	37	45
Eva Fagerberg (adj)	21	27	-	-	7	9	28	36
Lenita Granlund (adj)	28	21	-	-	9	6	37	27
Personalrepresentanter, 3 (3) personer	39	57	-	-	12	18	51	75
Summa ersättning styrelse	535	565	-	-	169	177	704	742

¹⁾ Varav inga pensionskostnader²⁾ Interna ledamöter från koncernledningen erhåller inget arvode

Arvodesnivåer styrelsen, Tkr	2018	2017
Vice styrelseordförande, fast årsarvode	121	119
Övriga ex vd, fast årsarvode	100	98
Sammanträdesarvode per tillfälle	7	6,9

Personalrepresentanter, Tkr	2018	2017
Ordinarie ledamot		
Sammanträdesarvode per tillfälle	3	3

Löner, ersättningar, arvoden och förmåner

Moderföretaget, Tkr	2018	2017
Koncernchef och vd		
Britta Burreau		
Grundlön	880	881
Övriga förmåner och ersättningar ¹⁾	15	16
Pensionskostnad ²⁾	333	332
Summa kostnader	1 228	1 229
Övriga tjänstemän		
Övriga anställda 0 (16) personer, varav 0 (16) personer med rörlig ersättning		
Grundlön	-	9 518
Summa kostnader	-	9 518

1) Övriga förmåner och ersättningar avser huvudsakligen tjänstebil.

2) Pensionskostnader avser kostnader hänförligt till respektive år.

Ersättningar till ledande befattningshavare

Principer

Till styrelsens ledamöter inklusive arbetstagarrepresentanter utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut. Styrelsearvode betalas även ut till arbetstagarrepresentanter som sitter i bolagsstyrelser.

Ersättningen till vd utgörs av grundlön, övriga förmåner och pension. Det finns inga rörliga ersättningar eller övriga ersättningar till vd.

Berednings- och beslutsprocessen

Styrelsen beslutar om vd:s anställningsvillkor. KPA AB:s ordförande bereder frågan om vd:s anställningsvillkor för beslut av styrelsen.

Pension

Pensionsåldern för vd är 65 år. Utöver förmåner enligt lagen om allmän försäkring har vd en premiebaserad pensionsförmån med en premieavsättning som motsvarar 31 procent av den årliga bruttolönen.

Avgångsvederlag

Avgångsvederlag utgår för vd med 12 månadslöner och uppsägningstiden är 6 månader från företagets sida.

Pensionsupplysningar

KPA Pensions åtagande till anställda för kollektivavtalade tjänstepensioner tryggas i Konsumentkooperationens pensionsstiftelse. Pensionsplanen, KTP-planen, är till största delen en förmånsbestämd plan. Dock finns en mindre del i KTP-planen som är avgiftsbestämd.

Insättningarna till stiftelsen för de förmånsbestämda delarna och premierna för de premiebestämda delarna redovisas löpande som kostnader i arbetsgivaren KPA AB:s resultaträkning. Pensionsåtagandena redovisas inte i moderföretagets balansräkning.

Tidigare intjänade enligt KPA-planen tryggas med försäkring. KPA Pension tryggar även pensionsrätt i KPA AB:s Pensionsstiftelse för före detta anställda (16 stycken) enligt pensionsavtalet PA-KL och några äldre kommunala pensionsbestämmelser.

Räntan för 2018 är fastställd till 0,6 (0,7) procent för nominella åtaganden, medan räntan för indexerade åtaganden är -0,6 (-0,4) procent.

Specifikation av redovisade pensionskostnader i KPA Pension, pensionering genom försäkring		
Tkr	2018	2017
Försäkringspremier	728	1 340
Särskild löneskatt på pensionskostnader	56	330
Årets pensionskostnad	784	1 670

Pensionsåtagande tryggade i KPA AB:s Pensionsstiftelse		
Tkr	2018	2017
Verkligt värde på tillgångar i stiftelsen	29 747	31 870
Finansiella skulder	-1 684	-1 640
Pensionsåtagande tryggade i stiftelsen	-24 359	-24 518
Övervärde	3 704	5 712

Not 26. Tvister

Det förekommer inte några tvister som i väsentligt avseende kan påverka företagets finansiella ställning.

Not 27. Väsentliga händelser efter balansdagen

Inga väsentliga händelser har skett efter balansdagens slut

Not 28. Betalda räntor och erhållen utdelning

Tkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Erhållen utdelning	-	-	34 373	-
Erhållen ränta	1 914	1 712	1 333	1 712
Erlagd ränta	-6 910	-2 297	-2 630	-2 297
Summa	-4 996	-585	33 076	-585

Not 29. Likvida medel

Tkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2018	2017	2018	2017
Kassa och banktillgodohavanden	202 375	125 124	61 475	88 059
Summa	202 375	125 124	61 475	88 059

Stockholm den 11 mars 2019

Jens Henriksson
Ordförande

Eva-Lena Micko
Vice ordförande

Anna-Karin Laurell

Per Ardehed

Vesna Jovic

Anders Knappe

Ann-Charlotte Tollqvist
Arbetstagarrepresentant

Britta Bureau
VD

Vår revisionsberättelse har lämnats den 2019

Ernst & Young AB

KPMG AB

Daniel Eriksson
Auktoriserad revisor

Magnus Ripa
Auktoriserad revisor

Definitioner och begrepp

Sysselsatt kapital

Balansomslutning minskad med icke räntebärande skulder.

Avkastning på sysselsatt kapital

Resultatet efter finansnetto plus finansiella kostnader i procent av genomsnittlig sysselsatt kapital.

Sysselsatt kapital avser balansomslutningen minskad med icke räntebärande skulder inklusive uppskjutna skatteskulder i obeskattade reserver.

Avkastning på eget kapital

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader, efter avdrag för schablonmässigt beräknad skatt i procent av genomsnittligt justerat eget kapital.

Styrelse KPA AB

Bakre raden från vänster

Karin Lindblom, arbetstagarrepresentant
Lena Micko, vice ordförande
Jens Henriksson, ordförande
Vesna Jovic

Per Ardehed

Ann-Charlotte Tollqvist, arbetstagar-
representant
Susanna Järnek, arbetstagarrepresentant

Främre raden från vänster

Anders Knappe
Lenita Granlund
Lena Dahl
Anna-Karin Laurell

Besöksadress: Bohusgatan 14, 116 67 Stockholm
Telefon: 08-665 04 00, Org: 556527-7182
Kundtjänst: 020-650 500 www.kpa.se

KPA
PENSION